

Vlaams
Parlement

vergadering **C19 – OND2**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 7 oktober 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de homologatie van Filipijnse diploma's Verpleegkunde - 2296 (2009-2010)	5
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het uitbreiden van medische schoolonderzoeken met bloeddruk- en/of hartslagmetingen - 2323 (2009-2010)	7
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sociale stage - 2394 (2009-2010)	8
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de campagne 'Zeg het hem zelf' - 2402 (2009-2010)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over 'Techniek Op School voor de 21ste eeuw' (TOS21-project) - 2395 (2009-2010)	
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stapsgewijze invoering van de nieuwe eindtermen techniek in het basisonderwijs - 2524 (2009-2010)	14
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de strijd tegen ongeletterdheid - 2414 (2009-2010)	20
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Vlaams onderwijsbeleid inzake 'sterke leerlingen' - 2448 (2009-2010)	23
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebruik van games in het onderwijs - 2431 (2009-2010)	29
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het dossier leezorg - 2489 (2009-2010)	34
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de Nederlandse taalbeheersing in de lerarenopleiding -2490 (2009-2010)	37

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de erkenning in het buitenland van diploma's behaald aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs

- 2505 (2009-2010)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de snellere erkenning van buitenlandse diploma's

- 2544 (2009-2010)

40

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de homologatie van Filipijnse diploma's Verpleegkunde - 2296 (2009-2010)**

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, enige tijd geleden maakte minister Vandeurzen bekend dat er tijdens de komende 5 jaar liefst 60.000 bijkomende verpleegkundigen zullen moeten worden gevonden om de huidige kwaliteit van de gezondheidszorg te bewaren. Het vinden van geschikte mensen in de verpleging en geneeskunde is dikwijls moeilijk. De minister onderschreef dat het onmogelijk is om dat te realiseren met mensen uit Vlaanderen.

Het is dus nodig dat er, naast de intensivering van bestaande campagnes om mensen te motiveren om verpleegkunde te gaan studeren en om gewezen verpleegkundigen ertoe aan te sporen weer in te treden, ook over de grens wordt gezocht. Er zullen verpleegkundigen uit het buitenland moeten worden aangetrokken. Uiteraard moet rekening worden gehouden met ethische regels. Het kan niet de bedoeling zijn om vanuit Vlaanderen te rekruteren in landen die zelf een nijpend tekort hebben aan geschoolde verpleegkundigen.

Een televisiereportage in het programma Koppen toonde aan er in heel wat ziekenhuizen acties worden ondernomen om in het buitenland te gaan rekruteren. Een land waar op dit moment zeer veel belangstelling voor getoond wordt, is de Filipijnen. Dit land heeft al een jarenlange traditie met het uitzenden van verpleegkundigen naar andere landen. Op heel wat curricula van Filipijnse verpleegkundigen zie je dat zij jarenlange buitenlandse ervaring hebben, dikwijls op hooggespecialiseerde ziekenhuisafdelingen.

Naar aanleiding van de zoektocht van veel ziekenhuizen naar bijkomende buitenlandse krachten, hebben ook Vlaamse bedrijven zich specifiek op de Filipijnse markt gericht en investeringen gedaan om daar projecten op te starten. Zij doen het ook voor het inzetten van buitenlandse krachten in onze zorgsector. Het is ook gekoppeld aan taalcursussen Nederlands. Geen of onvoldoende kennis van het Nederlands is niet enkel een probleem in de ziekenhuizen in Brussel, maar meer en meer ook in het Vlaamse Gewest. Dat is een zijaspect.

Minister, het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) – waarschijnlijk een term die door u bedacht is – van de Vlaamse overheid heeft beslist dat de Filipijnse diploma's niet langer gelijkgesteld worden met een bachelor in de verpleegkunde. Op die manier wordt het de facto onmogelijk om Filipijnse gediplomeerden aan te trekken.

Minister, op basis van welke criteria en overwegingen is dit advies van NARIC tot stand gekomen? Hebt u zicht op de gevolgen die deze aanpassing zal hebben op de werkvloer en het aantal verpleegkundigen? Weet men in de Filipijnen van deze wending? Hoe werd dat meegedeeld en hoe kan men daar de opleiding of de diplomatoekenning bijsturen? Weet u of ook voor andere landen de weging van het diploma verpleegkunde werd aangepast? Wat is de stand van zaken in verband met de aangekondigde acties om jongeren hier in Vlaanderen warm te maken voor de opleiding tot verpleegkundige? Is er overleg gepleegd met minister Vandeurzen?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik deel enerzijds de bekommernis van de heer Dehandschutter dat we voldoende verpleegkundigen vinden in eigen land. We moeten ervoor zorgen dat onze opleidingen divers genoeg zijn. Op alle niveaus, hbo5, bachelor en eventueel master, moeten we opleidingen verpleegkunde aanbieden en aantrekkelijk maken, zodat we zelf zoveel mogelijk afgestudeerden kunnen afleveren.

Anderzijds ken ik ook voorbeelden van mensen uit andere landen die het moeilijk gehad hebben om hun diploma te laten erkennen als verpleegkundige, terwijl het ziekenhuis waar ze

werkten, smeekte om hen te kunnen houden. De heer Dehandschutter verwijst naar het gelijkstellen met een bachelor in de verpleegkunde. Kan NARIC ook soms homologeren voor een hbo5?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, het precedent voor de volledige gelijkwaardigheid van de Filipijnse Bachelor of Science in Nursing met de Vlaamse graad Bachelor in de Verpleegkunde was meer dan 5 jaar oud. Dit precedent was gebaseerd op Filipijnse diploma's die waren uitgereikt begin jaren 90. De curricula kunnen in de loop der jaren in beide landen evolueren. Daarom is een regelmatige evaluatie van het precedentenstelsel ook logisch. De evaluatie die nu is gebeurd, is er gekomen naar aanleiding van een bericht van UK NARIC. Na uitspraak van twee expertencommissies werd beslist aan de Filipijnse Bachelor of Science in Nursing volledige gelijkwaardigheid toe kennen met de Vlaamse hbo5-opleiding Verpleegkundige, mits het aantonen van 1 jaar relevante beroepservaring.

De houders van het Filipijnse diploma Bachelor of Science in Nursing die 1 jaar relevante beroepservaring aantonen, kunnen mits goedkeuring van de FOD Volksgezondheid een RIZIV-nummer krijgen en worden tewerkgesteld als hbo5-verpleegkundige. In 2010 ontvingen we tot nu toe 79 aanvragen van houdsters of houders van een Filipijns diploma Bachelor of Science in Nursing, waarvan de meeste een volledige gelijkwaardigheid krijgen met een hbo5-verpleegkundige, aangezien ze 1 jaar relevante beroepservaring hebben.

Ik meen te begrijpen dat we op dit moment de Filipijnse regering niet op de hoogte hebben gebracht, maar ik ben natuurlijk altijd bereid om mevrouw Cristina Ortega, de ambassadeur van de Filipijnen in België, een brief te sturen. Ik neem echter aan dat het tot het normale takenpakket van een ambassadeur hoort te kijken wat er wijzigt in de regelgeving die zijn land aanbelangt. Ik ben echter wel bereid dat te doen. Ik zal dan meteen ook vragen dat mijn ambtenaren overleg zouden hebben met haar, voor het maken van verdere afspraken over samenwerking op het vlak van de opleidingen Verpleegkunde, door een uitwisseling van studenten en docenten. De diplomahouders werden rechtstreeks of onrechtstreeks wel geïnformeerd.

Waarom hebben we dat gedaan? Er is een bericht van UK NARIC verschenen. Dat is de commissie in het Verenigd Koninkrijk die zich bezighoudt met het beoordelen van de gelijkwaardigheid. Op basis daarvan heeft men voor de Aziatische diploma's Verpleegkunde de precedentendatabank aangepast. Dat geldt niet alleen voor de Filipijnen, maar ook voor Thailand en India.

Uit de eerste meldingen van het aantal inschrijvingen aan de hogescholen voor het nieuwe academische jaar blijkt gelukkig dat het aantal inschrijvingen voor de opleidingen Verpleegkunde stijgt en in sommige hogescholen zelfs sterk stijgt. Uiteraard hebben we hierover regelmatig overleg met minister Vandeurzen.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt de nodige en gevraagde verduidelijkingen verschaft. U hebt gesuggereerd om dat aan de ambassadeur te laten weten. Dat is een kwestie van het schrijven van een briefje, en dan is men in de Filipijnen ook officieel geïnformeerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het uitbreiden van medische schoolonderzoeken met bloeddruk- en/of hartslagmetingen - 2323 (2009-2010)

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Voorzitter, minister, geachte leden, ik heb eerst even getwijfeld of ik deze vraag zou stellen. Ik behoor immers tot die categorie mensen die vaak vinden dat van het onderwijs misschien al een beetje te veel wordt gevraagd. Een aantal gesprekken en zaken die ik heb gelezen, hebben me echter toch doen beslissen de vraag wel te stellen en te benadrukken waarom ik denk dat hier sprake is van een aantal opportuniteiten.

Minister, het staat buiten kijf dat heel wat van onze kinderen en jongeren opgroeien in andere omstandigheden dan wij vroeger. De druk op kinderen is enorm toegenomen. Een ander gegeven is dat – vooral medisch – wetenschappelijk onderzoek steeds meer aan het licht heeft gebracht dat invloeden op jonge leeftijd een onomkeerbaar gevolg hebben op de lichamelijke ontwikkeling. Daarmee bedoel ik de ontwikkeling van de hersenen. Ook kan er sprake zijn van een invloed op hun verdere ontwikkeling qua instelling, karakter en dies meer.

Uit datzelfde wetenschappelijk onderzoek blijkt dat heel wat van die stressfactoren eigenlijk heel eenvoudig te detecteren zijn. Hartslag en bloeddruk zijn inderdaad indicaties dat kinderen gestresseerd zijn. Vroeger stond men niet zozeer stil bij dat verband, dacht ik, of wist men dat niet. Volgens mij kan dan meteen de stap worden gezet naar wat we als sinds mensenheugenis doen en goed doen, namelijk het zogenaamde medisch schooltoezicht. De school is immers het biotoop waar we alle jongeren kunnen bereiken tijdens hun schoolplichtleeftijd. Dat toezicht dient om een aantal zaken te onderzoeken en eventueel bij te sturen. Er is sprake van allerlei soorten tests, van tests om kleurenblindheid op te sporen tot gehoortests enzovoort.

In dat licht vraag ik me af of we bij dat onderzoek een aantal zaken kunnen bekijken die toch ook wel zeer bepalend zijn voor de verdere ontwikkeling van kinderen. Nogmaals, men moet maar even zijn oor te luisteren leggen in de welzijnssector, in de jeugdsector, in de sector van de bijzondere jeugdzorg, bij de opvoedingsondersteuning aangeboden door lokale OCMW-initiatieven en dies meer: dit is een problematiek die van naderbij kan en mag worden bekeken. Ik pleit dus niet voor allerlei dure bijkomende gegevens, maar ik denk dat we met kleine adequate onderzoeken toch wel een betere kijk kunnen krijgen op waarmee kinderen worden geconfronteerd, om er vervolgens adequater op te kunnen inspelen.

Minister, bent u bereid te onderzoeken wat de mogelijkheden voor deze toepassingen zijn, zoals ik die daarnet heb verwoord? Op welke manier is dit in te schakelen in het onderwijs? Dit is immers, naar mijn aanvoelen, de enige mogelijkheid om alle kinderen preventief te bereiken. Hoe gaan we om met de resultaten voor het individuele kind? Mijn eerste twee vragen zijn het belangrijkste. Als daarop met 'neen' wordt geantwoord, heeft de derde vraag maar weinig inhoud.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij de vraag van de heer Van Dijck. Vorige zomer heeft minister van Sport Muylers naar aanleiding van de plotse dood van enkele sporters aangekondigd dat hij vond dat hartafwijkingen vervroegd moesten worden opgespoord. Ik weet dat het een beperkt risico is, maar we stellen toch regelmatig vast dat sporters zonder enige aanleiding plots doodvallen wanneer ze hun sport aan het uitoefenen zijn.

Ik stelde daarover een schriftelijke vraag aan minister Muylers. Hij zei dat hij ook advies had ingewonnen bij enkele Vlaamse cardiologen. Zij zijn overtuigd dat veel van die specifieke gevallen waarin hartstilstand voorkomt, te vermijden zouden kunnen zijn door preventieve screening. Minister Muylers liet mij ook weten dat hij helemaal niet afkerig is van de idee om

de schoolgaande jeugd preventief te screenen op hartritmestoornissen, om een dergelijke plotse dood te voorkomen. Hij zou ter zake, aangezien dat niet zijn bevoegdheidsdomein is, met zowel u, minister, als met minister Vandeurzen contact opnemen om een en ander uit te werken.

Als er voor jonge sporters een mogelijkheid zou bestaan om die preventieve gezondheidsonderzoeken te doen, dan komt de schoolgaande jeugd daarvoor het meest in aanmerking. Volwassenen moeten speciaal naar de dokter, terwijl de schoolgaande jeugd al regelmatig het medisch onderzoek via de scholen heeft.

Minister, is er met betrekking tot dit dossier contact geweest tussen uzelf en de ministers Muyters en Vandeurzen? Wat is het resultaat van dat onderhoud?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik geef een zeer kort antwoord. Persoonlijk vind ik dat een zeer goed idee. Ik heb daar op zich niets tegen. Het kan nuttig zijn.

Maar het komt mij niet toe om dat te beslissen. De onderwerpen die aan bod komen tijdens de medische consulten, uitgevoerd door de CLB's, worden vastgelegd door de minister bevoegd voor Volksgezondheid, minister Vandeurzen. Hij moet beoordelen of het al dan niet moet opgenomen worden. We zullen hem niet tegenhouden als hij het wil doen.

Bij mijn weten hebben wij daarover nog geen gesprekken gehad waarbij wij onmiddellijk betrokken waren.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik zal de vraag aan minister Vandeurzen stellen. Door de bijkomende vraag van de heer Wienen herinner ik me ook dat die vraag bij minister Muyters aan de orde is geweest. Ik zal mijn vraag, maar dan natuurlijk in een andere vorm, aan minister Vandeurzen stellen. Ik weet niet wat er op dit moment in het medisch schooltoezicht allemaal wordt gecontroleerd en nagekeken. Ik zal het in die optiek opnieuw opnemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de sociale stage - 2394 (2009-2010)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, in onderwijskringen wordt gemakkelijk gesproken over de begrippen 'sociaal project' of 'sociale stage'. Onder de term 'sociaal project' kunnen we de projecten catalogiseren die de school in groep organiseert. Het begrip 'sociale stage' heeft dan weer betrekking op een zelfstandig uitgevoerd sociaal project. Beide zijn te beschouwen als extra-murosactiviteit. De organisatie ervan moet gebeuren in overeenstemming met de geldende onderwijsreglementering en moet ingepast worden binnen de onderwijsactiviteit en het pedagogische project van de school. Vanzelfsprekend moeten de leerlingen steeds adequaat worden begeleid door de school en dit vereist voldoende personeelsleden.

In veel landen integreerde men de sociale stage in het lessenpakket, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, Denemarken en Duitsland. In Nederland moet elke middelbare scholier, naargelang van de onderwijsvorm die hij doorloopt, vanaf het schooljaar 2011-2012 een sociale stage volbrengen van 72, 60 of 48 uur. Hoewel deze maatregel pas vanaf volgend schooljaar verplicht is, is nu al 99 percent van de Nederlandse scholen ermee bezig. Voor de invoering van de maatschappelijke stage stelt het Nederlandse Ministerie van Onderwijs,

Cultuur en Wetenschap een pak geld ter beschikking. De gemeenten krijgen voor het vervullen van een makelaarsfunctie tussen de scholen en de ontvangende instellingen en verenigingen een vergoeding die in 2011 zal oplopen tot 30 miljoen euro. Ook de scholen krijgen een extra vergoeding van 60 euro per leerling. Dit alleen maar om te zeggen hoeveel belang men bij onze noorderburen daaraan hecht.

Ook in ons land wordt al lang nagedacht over een verplichte stage voor alle secundaire scholieren. Onder meer het VSKO gaf reeds een omstandige brochure over het thema ‘sociale stage, leren zich belangeloos inzetten’ uit en wijdde er ook een studiedag aan. Maar ook een organisatie als UNIZO pleit reeds geruime tijd voor werkpleklers voor alle leerlingen uit alle studierichtingen in het secundair onderwijs.

Het rapport-Monard, dat de hervorming van het secundair onderwijs moet voorbereiden, reikt het idee opnieuw aan. Een hoofdstukje onder de titel ‘de samenleving in de school en de school in de samenleving brengen’ is hieraan gewijd. In de conclusies stelt men onomwonden: “We vinden dat werkpleklers (onder andere stages) een plaats moeten krijgen in de opleiding van alle leerlingen.”

Minister, is het mogelijk de sociale stage te operationaliseren binnen de huidige lesplannen en onderwijswetgeving? Zo ja, onder welke modaliteiten en met welke aandachtspunten?

Ziet u mogelijkheden om de scholen hierin te ondersteunen? Kunnen proefprojecten georganiseerd en ondersteund worden? Op welke wijze kan deze ondersteuning?

Hoe staat u tegenover het idee van een vrijwillige of verplichte stage – eventueel sociale stage – voor alle middelbare scholieren? Welke visie hebt u hierop? Ziet u dit als een opportuniteit?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, dit is een pertinente vraag. In mijn school deed ik ook ervaring op met leerlingen die stage liepen, zij het eerder als vrijwilliger. Leerlingen kunnen daar vrijwillig instappen in allerlei projecten. Ik ben benieuwd wat de minister te zeggen heeft over een veralgemening daarvan.

Als we stageplaatsen moeten creëren omdat jongeren dat nodig hebben in het kader van hun opleiding, moeten we dat dan veralgemenen en voor iedereen stageplaatsen inrichten? Is het mogelijk om voldoende stageplaatsen te creëren om dat algemeen te kunnen invoeren? Of moet het een vrijblijvende mogelijkheid blijven?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer De Meyer, ik vind deze vraag zeer opportuun, en vooral het idee om leerlingen in contact te brengen met vrijwilligerswerk. U verwacht me wel. U legt de nadruk op het contact met vrijwilligerswerk en eindigt bij het werkpleklers. Ik wil wel horen wat de minister daarover te zeggen heeft. Naar mijn mening zijn dat twee onderscheiden zaken. Ik zie het werkpleklers in het kader van een opleiding, en een sociale stage in het kader van sociale vaardigheden en contact met vrijwilligerswerk en -organisaties waar men een nuttige bijdrage kan leveren aan de maatschappij.

Ik ken ook scholen waar dit projectmatig gebeurt en waar leerlingen dergelijke stages organiseren voor medeleerlingen. Die projecten kunnen eigenlijk heel positief worden geëvalueerd.

Ik vraag me echt af of het echt noodzakelijk is om voor dit project een pak geld ter beschikking te stellen. Wat denkt u, minister? Uit de vraag om uitleg leid ik af dat de Vlaamse overheid alweer enorm veel geld moet uittrekken. (*Opmerkingen van de heer Jos De Meyer*)

U verwijst naar de Nederlandse situatie waar men heel veel geld spendeert aan de stages. Ik begrijp u misschien verkeerd. Het loopt op tot 60 euro per leerling. De nadruk ligt op de budgetten. (*Opmerkingen van de heer Jos De Meyer*)

Goed, ik vroeg me al af of het niet kon zonder bijkomende middelen. Ik heb u verkeerd begrepen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Iedereen is het erover eens, de leerlingenstage wordt in de omzendbrief 2002 gedefinieerd als: “een op een leerlingenstageovereenkomst gebaseerde extramurale vorm van opleiding en vorming voor de leerling-stagiair, door begeleide confrontatie met en/of begeleide participatie aan de activiteiten van een reële arbeidspost. Onder een reële arbeidspost wordt een deel van het arbeidsproces verstaan waarvoor een werknemer een reeks taken heeft uit te voeren.” Een sociale stage of sociaal project is een sociale activiteit die niet noodzakelijk – wel kan maar niet moet – in een reële arbeidssituatie georganiseerd wordt. Het klopt dat een sociale stage als pedagogische methode kan worden geoperationaliseerd binnen de huidige lesplannen om een aantal eindtermen te realiseren. Ook de geactualiseerde vakoverschrijdende eindtermen voor ‘sociorelationele’ ontwikkeling en ‘socioculturele’ samenleving die op 1 september 2010 zijn ingevoerd, lenen zich hiertoe.

Werkplekklaren zijn we bijzonder genegen, daar hadden we het al over. Er was de Competentieagenda 2010. De regionale technologische centra (RTC's) kunnen daar een speciale rol in spelen. Er is een brochure: ‘Kwaliteitsvol werkplekklaren’ en heel wat proeftuinen. Specifieke ondersteuning rond sociale stages is er niet. Het komt de inrichtende machten zelf toe om dit al dan niet te realiseren. Dat is een correct uitgangspunt, denk ik. Daarom zijn initiatieven zoals die van VSKO aan te moedigen.

Ik sta achter het idee van sociale stage. Er is momenteel voldoende ruimte binnen ons onderwijs om dat te realiseren. In de eerste oriëntatienota rond de hervorming van het secundair onderwijs hebben we inderdaad in de mogelijkheid voor werkplekklaren voorzien. De sociale stage als dusdanig staat er niet uitdrukkelijk in, maar dat neemt niet weg dat het nog maar een eerste oriëntatienota is, die gemaakt is om de richting uit te zetten, zodat iedereen kan aanvullen en verbeteren. Het idee zal dan ook worden meegenomen om een eerste ontwerpnota aan de Vlaamse Regering op te stellen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voor alle duidelijkheid, collega's: met mijn vraag heb ik vooral de bedoeling het debat over stages aan te zwengelen. Ik ben er mij uiteraard van bewust dat sociale stages en werkplekklaren onderscheiden zaken zijn. Ik heb in mijn vraag geprobeerd om dat heel kort te formuleren. Ik had ook een inleiding van een kwartier kunnen geven, maar daar doe ik u geen plezier mee.

Minister, ik begrijp dat u het idee genegen bent, maar ik pleit er toch voor om niet te wachten op de implementatie van de hervorming van het secundair onderwijs, want dan zitten we al in een volgende legislatuur, maar om nu al een versnelling hoger te schakelen op die verschillende terreinen. Ik heb eventjes naar het buitenland verwezen. Ik heb in mijn schriftelijke vraagstelling een aantal voorbeelden gegeven. Ik denk dat we van het buitenland iets kunnen leren. Ik heb naar het bijna extreme voorbeeld in Nederland gewezen en erop gewezen wat het daar kost. Het wijst er toch op dat men zich ook in andere landen bewust is van het waardevolle van deze stages, vandaar mijn pleidooi om daar blijvend voldoende aandacht aan te besteden.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, wat ik nog mis in dit debat, is het feit dat die sociale stages ook een enorme bijdrage kunnen leveren in functie van de studiekeuze. Als leerlingen in contact kunnen komen met welke vorm dan ook, die niet direct gerelateerd is aan de studierichting die ze volgen, kan dat een impact hebben op hun latere studiekeuze.

In dat opzicht volg ik de heer De Meyer: als we een tandje kunnen bijsteken om dat project kansen te geven, moeten we dat zeker doen. Ik adviseer u dan ook, minister, om dat mee te nemen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat ik het waardevolle karakter van de sociale stage heb onderstreept.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de campagne ‘Zeg het hem zelf’ - 2402 (2009-2010)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, collega’s, in de tweede helft van vorig schooljaar werd door de minister de campagne ‘Zeg het hem zelf’ gelanceerd. Door middel van een uitgebreide promotiecampagne, met onder meer een website en enkele veelbesproken filmpjes, en via de reguliere kanalen van het ministerie – Schooldirect, Lerarendirect, Klasse Voor Leraars, Klasse Voor Ouders, Maks! en zo verder – werd het publiek warm gemaakt voor de provinciale ontmoetingsdagen met de minister.

In totaal werden dertig sessies georganiseerd: acht voor de doelgroep professionelen, veertien voor de doelgroep ouders en acht voor de doelgroep leerlingen. Het opzet was, zo staat op de website: “Als minister van Onderwijs wil ik in het eerste jaar van mijn legislatuur extra veel tijd investeren in overleg met alle betrokkenen. Ik wil horen wat jullie opmerkingen, noden en ideeën zijn, ik wil in dialoog gaan met jullie. Daarom heb ik, in samenspraak met de administratie, een tournee opgezet door heel Vlaanderen. Zo hoop ik met leerlingen, ouders en onderwijsprofessionals samen de lijnen voor ons toekomstig onderwijsbeleid uit te zetten.” Wie van ons kan daar tegen zijn, collega’s?

In antwoord op mijn schriftelijke vraag van 9 februari 2010 vernamen we reeds dat de totale kost op dat ogenblik 205.000 euro bedroeg. Die totale prijs was het resultaat van grote inspanningen om zoveel mogelijk in eigen beheer te doen. Daarom werd bijvoorbeeld geen beroep gedaan op een evenementenbureau, maar werd het geheel uitgevoerd door mensen van het ministerie van Onderwijs en Vorming. Ook kondigde de minister een dagboek/blog aan van de ontmoetingsdagen op de website.

De dertig ontmoetingsdagen zijn ondertussen achter de rug, minister, en heel geïnteresseerd kijk ik geregeld naar de website om te zien hoe u ons daarover informeert. U mag het mij niet kwalijk nemen dat ik op dat vlak een beetje teleurgesteld ben. Behalve een viertal fotoreportages en enkele geschreven getuigenissen van personeelsleden van het ministerie van Onderwijs en Vorming over de organisatie, maar niet over de inhoud van de meetings, is er eigenlijk heel weinig terug te vinden.

Is er een verslag beschikbaar van wat er tijdens de meetings werd aangekaart door de aanwezigen? Kunnen de commissieleden dat ontvangen, eventueel bij een volgende commissievergadering? Wat zijn uw belangrijkste beleidsconclusies uit deze gesprekken?

We hebben uiteraard ook het vakantie-interview in Knack gelezen, waarin u ook even verwijst naar de drie doelgroepen en kort uiteenzet wat uw bevindingen zijn. Hoe worden de meer uitgebreide conclusies die u ons gaat geven, opgevolgd en binnen welke timing? Hoe evalueert u de hele campagne? Is men binnen het voorziene budget gebleven?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Bij de start van mijn campagne of liever luisterronde was het de bedoeling een heel gedetailleerde rapportage te maken. Maar omwille van besparingen hebben we geen professionele rapporteurs ingeschakeld. Een verslag van elke ontmoetingsdag kan ik u dus niet bezorgen. We hebben inderdaad wel een blogdagboek bijgehouden. Iedereen kon zijn verhaal kwijt en 21 deelnemers hebben dat ook gedaan.

Op de blog hebben ook ambtenaren hun mening uitgesproken. De medewerkers van het departement Onderwijs en Vorming hebben de afgelopen weken uiteraard nog andere prioriteiten gehad en finaliseren op dit moment een rapport waarin op alle vragen die nu zijn gesteld, gedetailleerd wordt ingegaan. Dat rapport zal eerstdaags klaar zijn en ik stel voor dat dan aan de commissievoorzitter te bezorgen die het dan aan u allen kan overmaken.

In dat rapport zal niet alleen feitelijke informatie te vinden zijn, maar zullen ook de belangrijkste beleidsconclusies neergeschreven worden en hoe we daar verder gevolg aan zullen geven.

Het is een zeer intensieve campagne geweest. We zijn 29 keer in gesprek gegaan met ouders, leerkrachten, directeurs, leerlingen. Eén ontmoetingsdag voor leerlingen is geannuleerd omdat er geen inschrijvingen waren. Het was in de vakantieperiode op een zaterdag gepland, wat inderdaad een ietwat foute planning was.

Het is een leerrijke luisterronde geweest. 85 percent van de mensen die een evaluatieformulier hebben ingevuld, liet weten dat de ontmoetingsdag aan hun verwachtingen voldeed en dat ze blij waren dat de dag had plaatsgevonden. Dat is een grote positieve waardering.

We zijn erin geslaagd om deze grootschalige campagne toch met bescheiden middelen uit te voeren. We hadden 205.000 euro vooropgesteld. De werkelijke kost ligt lager dan de raming in het begin van de campagne. In totaal kostte het 165.617 euro. Met andere woorden, de kostprijs van 1 ontmoetingsdag bedraagt 5.710 euro. Daarin zit de huurprijs van de zaal verrekend, de verplaatsingskosten en zo meer. Het gaat wel om zichtbare kosten.

Heel wat zaken moesten echter niet worden uitbesteed omdat de administratie ze uitvoerde. Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (AHOVOS) stelde voor de duur van het project een fulltime medewerker ter beschikking. De promotiefilmpjes en de website, waaronder ook de inschrijvingsmodule, het ontwikkelen van de blog en de vraagbaak, werden gemaakt door het Agentschap voor Onderwijscommunicatie.

De logistiek zoals het vervoer, de druk en het schrijfschriftje nam de MOD of de Management Ondersteunende Diensten voor haar rekening. Op elke ronde waren er ook twee personeelsleden van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie en de medewerker van AHOVOS was aanwezig voor de opbouw en de afbraak. Personeelsleden van het ganse beleidsdomein werkten bovendien mee aan het onthaal en noteerden de vragen die gesteld werden na mijn gesprek met de deelnemers.

En dan zijn er nog de meer dan 1700 vragen die een antwoord moesten krijgen. Het grootste deel van de vragen werd beantwoord door het departement. De ontwikkeling van de databank waarin we de vragen en het thema registreerden, maar ook de antwoordtermijn bijhielden, was ook voor het departement, maar het opmaken van de rapporten was dan weer voor de rekening van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi).

We zijn dus ver beneden de geraamde kostprijs gebleven. Niet alleen voor mij, maar ook voor veel ambtenaren was het een leerzame ontmoeting. Het leverde een goede inschatting op van waar mensen mee bezig zijn. Het is uiteraard een momentopname. Het gedetailleerde rapport is bijna klaar. Zodra het klaar is, maak ik het over aan deze commissie. Als er dan nog vragen zijn, ben ik bereid daar dieper op in te gaan.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben uiteraard tevreden met de toelichting van de minister. Hij stelt ons enigszins gerust. Als geïnteresseerd commissielid heb ik getracht dit hele proces, de vele inspanningen en bezoeken van u en uw administratie op te volgen. Ik blijf eigenlijk permanent op mijn honger zitten, want als ik naar de website surf, is het resultaat ontgoochelend. Er staan wat foto's op en wat kleine getuigenissen. Maar ik vind geen beleidsmatige suggesties of interessante discussies die we hier zouden kunnen voeren. Suggesties vanuit het veld staan er tot nu toe ook niet op.

Ik ben tevreden met de aankondiging van het rapport: hoe sneller, hoe beter. Dan kunnen we inhoudelijk beoordelen of het zinvol was. Voor u was het dat zeker, daar twijfel ik niet aan, maar gezien de kostprijs mogen we verwachten dat het beleidsmatig iets oplevert. Of vergis ik me?

Minister Pascal Smet: Ik raad u aan eens te praten met de mensen die er waren. Het was voor iedereen belangrijk om contact te hebben met het veld. Elk minister zou dat moeten doen. We zullen dat in de toekomst herhalen. In het verleden vonden de rondes van Vlaanderen ook plaats. Dit initiatief moet vanuit dezelfde optiek bekeken worden. Alleen kwamen toen enkel directies en leerkrachten aan bod, en hebben we er nu ook ouders en leerlingen bij gehaald. Op die manier ontstaat er een heel mooi beeld. Maar we zitten natuurlijk met besparingen. De website onderhouden had ons veel meer geld gekost. We hebben geopteerd voor een verslaggeving nadien en dat is het gevolg van besparingen op het communicatiebudget.

De heer Jos De Meyer: Ik wil dit niet nodeloos rekken, maar ik geef een voorbeeldje, om nog beter te illustreren waarom ik eigenlijk enigszins op mijn honger blijf. Minister, in het heel interessante interview met u in Knack van 1 september hebt u het even gehad over uw campagne. U hebt gezegd dat er conclusies waren voor ouders, leerlingen, leerkrachten en schooldirecties. En dan hebt u vervolgens gezegd: "En de leerkrachten en de schooldirecties blijven worstelen met de zogenaamde planlast: te veel initiatieven op papier die dode letter blijven en te veel formulieren die moeten worden ingevuld. Op die manier verzamelt de onderwijsadministratie massa's gegevens, maar er gebeurt te weinig mee. Dat databeheer moet doelmatiger worden, via een interactief kenniscentrum voor scholen en leerkrachten. Die hebben ook meer ondersteuning nodig, zodat ze niet telkens het warm water moeten uitvinden."

Minister, ik vind dat een heel interessant idee, maar het is nuttig dat dit nog wat meer wordt uitgewerkt en ondersteund, dat we ter zake wat meer gegevens hebben en dat we daar in deze commissie een zinvol gesprek over kunnen voeren, dat mogelijk ook heel interessant kan zijn voor de beleidsvoorbereiding van u en uw administratie. Dat wou ik eigenlijk zeggen.

Minister Pascal Smet: U zult maar tijdelijk onbevredigd zijn. Als u het rapport leest, zult u merken dat dergelijke dingen erin staan. Meer nog, ondertussen is de administratie al bezig. Neem nu het kenniscentrum: daar hebben we in de beleidsraad al meermaals over gepraat, op basis van nota's. Men is bezig dat te ontwikkelen. Het is niet zo dat dit blijft hangen of een idee is. Natuurlijk moeten we beginnen met een idee als we iets willen veranderen. Dat idee is er ook geweest. Er is bekeken wat er op het terrein is gezegd, en nu zijn we dat aan het uitvoeren. U zult dat echter merken als het rapport er is. In het rapport staat heel duidelijk welke lessen we daaruit hebben getrokken en welk gevolg we eraan hebben gegeven.

De heer Jos De Meyer: Ik verwijs naar de vraag: "Zit je me een ei?" We zijn in grote verwachting.

De voorzitter: We kijken met spanning uit naar het rapport. Ik hoop dat het er eerder is dan de federale regering.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat u daar niet aan mag twijfelen.

De voorzitter: Ik leg de lat niet erg hoog.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over ‘Techniek Op School voor de 21ste eeuw’ (TOS21-project)

- 2395 (2009-2010)

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stapsgewijze invoering van de nieuwe eindtermen techniek in het basisonderwijs

- 2524 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, het zal de meesten van ons bekend zijn dat talentontwikkeling en inzetten op techniek op school zeer populaire ideeën zijn die leven binnen het onderwijs. Het TOS21-project werd in 2008 opgezet door de toenmalige Vlaamse ministers van Onderwijs en Wetenschapsbeleid, met als doel techniek een vaste plaats te geven op school en dat vak te integreren in diverse disciplines.

Meer specifiek werden de volgende doelstellingen vooropgesteld: voor wetenschappen, techniek en technologische innovatie in een degelijke inhoudelijke basis voorzien in het onderwijs; de onderwijspartners toelaten dit onderwerp pedagogisch-didactisch en wetenschappelijk verantwoord aan te pakken; een visie op techniek en wetenschappen op school ontwikkelen; de essentiële bouwstenen aanleveren voor een degelijke curriculumontwikkeling; een referentiekader uitwerken dat kan worden gehanteerd voor de validering, screening en ontwikkeling van projecten die betrekking hebben op de popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie.

Het TOS21-project kon op die manier een kader bieden voor de herziening van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen techniek. Deze geactualiseerde ontwikkelingsdoelen en eindtermen werden op 1 september 2010 geïmplementeerd in het basisonderwijs en in de eerste graad – zowel in de A- als in de B-stroom – van het secundair onderwijs. Op 31 augustus 2008 werd de eerste fase van het TOS21-project afgesloten. Beide ministers besloten echter om het project nog gedurende 2 jaar voort te zetten, tot 31 augustus 2010. Zeventien pilootscholen, waaronder basisscholen en scholen van de eerste graad secundair onderwijs, konden zo reeds van start gaan om de nieuwe eindtermen techniek als eersten toe te passen.

Op de webstek van het Departement Onderwijs lezen we: “Het is de bedoeling om de opgedane ervaring bij de ontwikkeling van het TOS21-kader niet verloren te laten gaan, meer nog, zelfs uit te breiden. Door het vergroten van expertise en hierbij goede praktijken en didactisch materiaal te ontwikkelen, wordt de invoering van de nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen techniek grondig voorbereid. De scholen die nu actief op deze uitbreiding inzetten, zullen als voorbeeld dienen in 2010.”

Minister, in een antwoord op een vraag van mevrouw Poleyn hebt u bovendien gesteld: “Er wordt nagegaan welke praktijkvoorbeelden het best beantwoorden aan de doelstellingen van het vervolgproject. Die zullen bij de invoering van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen techniek in september 2010 verspreid worden. Bovendien zal de stuurgroep in zijn eindrapport van 31 augustus 2010 aanbevelingen formuleren aan mij en minister Lieten, op basis van de ervaringen in de pilootscholen.”

Ondertussen werd dit eindrapport, in de vorm van een brochure, bezorgd aan alle scholen van het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs en kan men dat document ook raadplegen op de webstek van het Departement Onderwijs.

Minister, toch heb ik nog de volgende bijkomende vragen. Worden er, naast de verspreiding van de brochure met tips en praktijkvoorbeelden, nog verdere initiatieven genomen – ik denk aan nascholing of studiedagen – om leerkrachten te ondersteunen bij het naar de praktijk vertalen van deze nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen techniek, hoewel dat in de eerste plaats een taak blijft van de pedagogische begeleidingsdiensten? Om de communicatie en uitwisseling tussen pilootscholen te bevorderen, werd naar aanleiding van het TOS21-vervolgproject een digitaal communicatieplatform opgezet. In het antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Mahassine stelt u dat u zou laten onderzoeken hoe dat digitaal communicatieplatform kan worden opgesteld voor alle Vlaamse scholen. Hebben de andere scholen ondertussen al toegang tot dat platform?

Een van de belangrijke partners van het TOS21-project en -vervolgproject was de Roger Van Overstraeten Society (RVO-Society), die jongeren op een positieve manier wil confronteren met techniek en wetenschap. De RVO-Society bood de leerkrachten van de pilootscholen onder meer technische en didactische training aan, om hen voor te bereiden op de technologielessen. Wordt die samenwerking ook in de toekomst voortgezet? Zo ja, kunt u me dan enig idee geven op welke vlakken er zal worden samengewerkt?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, ik ben heel blij dat ik hier samen met mevrouw Celis opnieuw het onderwerp van techniek in het onderwijs mag aankaarten. Ik had dat liever niet gedaan, omdat het niet meer nodig bleek, maar ik ben toch wel blij dat we dit samen op de agenda kunnen plaatsen. Voor de duiding van het project verwijs ik naar de vorige vragen en naar de inleiding van mevrouw Celis. Minister, ik verwijs naar ons vorig gesprek hierover in deze commissie. U hebt toen verklaard geen initiatieven te kunnen aankondigen. U zei ook niet goed te weten wat u zou mogen zeggen, omdat u op het evaluatierapport van de stuurgroep van TOS21 van eind augustus wachtte. Daarom vragen we natuurlijk nu wat die evaluatie behelst en wat u daaraan gaat doen.

Ik zie dat mevrouw Celis het rapport heeft gevonden op het internet. Ik heb heel hard gezocht. We hebben met drie mensen gezocht. Ik vind het niet.

Mevrouw Vera Celis: Dat is de brochure.

Mevrouw Sabine Poleyn: Maar niet het rapport?

Minister, wat zijn de conclusies van dat rapport, dat eind augustus afgerond moest zijn? Welke aanbevelingen doet men aan de overheid? Blijkbaar zijn die niet publiek gemaakt. Waarom? Of zijn ze ondertussen al wel publiek gemaakt? Welke aanbevelingen zult u op korte of middellange termijn kunnen uitvoeren? Waarom wel of waarom niet? Wat is uw standpunt daarover?

Dan heb ik een aantal vragen over de beweging die we moeten maken in het onderwijs. Wat wordt dit schooljaar gedaan om scholen en onderwijzers voort te vormen en te steunen bij de implementatie? Ik heb mijn oor te luisteren gelegd bij een aantal basisscholen die pilootschool waren. Ze waren duidelijk tevreden dat ze betrokken zijn geweest bij het project. Dankzij het project hebben ze heel veel vorming gedaan in hun scholen. Ze zijn er nu in geslaagd die eindtermen goed voor te bereiden en ze nu pas goed te implementeren.

In de commissie hebt u het toen gehad over bakenscholen. Welke scholen werden aangeduid om vanaf nu zo'n baken te zijn voor andere scholen? Zal techniek opnieuw als prioritair nascholingsthema worden gehanteerd, en ditmaal voor meerdere jaren, zodat de ontwikkelde dynamiek ook kan renderen? U weet dat dit vorig jaar voor 1 jaar een prioritair nascholingsthema was. Ik dacht dat het normaliter altijd de bedoeling was om prioritair thema's 3 jaar aan een stuk te geven. Men ontwikkelt methodieken en creëert interesse bij de scholen. Als er eenmaal een aanbod is, heeft men veel inschrijvingen. Ik hoor nu dat veel scholen vooralsnog interesse hebben om een dergelijke vorming te volgen, maar er is nu geen

aanbod meer, want dat was maar voor 1 jaar. Het ware goed mocht dat toch kunnen worden verlengd, volgend jaar bijvoorbeeld.

Hoe wordt het netwerk dat de voorbije jaren, sinds 2002, werd gecreëerd vanuit TOS21 verder onderhouden en uitgewerkt? Wordt de stuurgroep gemobiliseerd en door iemand gecoördineerd? Welke rol kunnen de RTC's hierbij spelen?

Ik heb intussen uw antwoord op de vraag van de heer Mahassine gelezen. U zegt daarin dat er geen coördinator meer is en dat de interne dynamiek van de stuurgroep er wel voor zal zorgen dat hij blijft draaien. Minister, ik moet u ontgoochelen: als er geen professionele krachten zijn, al zijn ze deeltijds, die een groep van vrijwilligers trekken, dan valt dat spijtig genoeg altijd uit elkaar. Dat is in alle sectoren van onze maatschappij zo. Ik zou dus graag hebben dat er voor dit netwerk een trekkende kracht wordt aangesteld. En eventueel dat de RTC's daarin op regionaal niveau een rol spelen.

Minister, neemt u nog andere initiatieven? Ik denk aan de lerarenopleiding, of hebt u weet van het initiatief van de nieuwe technologieolympiade die men aan het uitproberen is? Kent u dat? Wilt u dat in de toekomst ook steunen?

Dan heb ik nog enkele vragen over uw samenwerking met minister Lieten. Hoe wordt de samenwerking met Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) inzake de implementatie verder uitgebouwd? Ik denk aan allerlei instellingen zoals de RVO Society, Technopolis en alle andere actoren die actief zijn op het vlak van wetenschapscommunicatie en die betrokken waren bij het project en allemaal heel enthousiast waren. Worden de bedrijven nog op een of andere manier hierbij betrokken? Bent u bereid om het MOS-model (milieueducatie op school) te hanteren voor een stapsgewijze mobilisatie en vorming met betrekking tot technische geletterdheid van onderwijzers? Wilt u dit eventueel samen met minister Lieten doen?

Minister, ik wil dit voorstellen als een alternatief, zodat u niet zou zeggen dat ik kritiek heb. Volgens mij werkt het model van milieueducatie heel goed. Men werkt met doelstellingen en eindtermen. Maar scholen kunnen niet elk jaar tegelijkertijd de nadruk leggen op alle nieuwe eindtermen of maatschappelijke thema's die er zijn, vandaar dat men, zoals bij MOS, per jaar kan kiezen of men zich inschrijft. Dan creëert men dat jaar, op het moment dat men er klaar voor is, een extra dynamiek in de school, met extra ondersteuning, zowel voor het materiaal als voor de vorming. Dat wordt gecoördineerd op provinciaal vlak, ik denk in samenwerking met de provincies. Dat is misschien een alternatief model, dat wat structureler ervoor zou kunnen zorgen dat de eindtermen, de visie en de leerlingentechniek stap voor stap toch geïmplementeerd geraken in alle basisscholen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ik zal mijn bezorgdheid die hierbij aansluit op een andere manier formuleren. Als je een analyse zou maken van het industriële leven in Vlaanderen in de vorige eeuw, kom je onvermijdelijk bij de rol – en ik zeg het in de oude termen van toen – van de A2'ers, de industrieel ingenieurs en de burgerlijk ingenieurs. Vandaar mijn bezorgdheid: hoe kun je jonge mensen nog sterker begeleiden en stimuleren opdat ze voor technische opleidingen zouden kiezen, zowel in het technisch onderwijs als in het hoger onderwijs. Ik denk hier aan het grote tekort in Vlaanderen aan afgestudeerde ingenieurs. Ik weet dat het een zeer algemene vraag is, maar die bezorgdheid zou ons permanent moeten bezighouden.

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, op 14 oktober worden er over dat probleem, de studiekeuze voor technische richtingen, vier vragen gesteld in deze commissie: door mevrouw Deckx, mevrouw Celis, mijzelf en de heer Reekmans. Dat komt dus volgende week donderdag nog ten volle aan bod.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, collega's, ik sluit mij zeer graag aan bij de gestelde vragen. Dit is een zeer belangrijk onderwerp. Het is sowieso heel belangrijk om veel aandacht te hebben voor techniek, gezien het belang voor de maatschappij. In het onderwijs probeert men al heel lang die aandacht te krijgen van de ouders, die vaak de keuzes maken voor hun kinderen, maar ook van de leerkrachten. Met de hervorming van het secundair onderwijs in het vooruitzicht vereist het onderwerp extra aandacht. Het juist kiezen is daarbij een van de belangrijke items, maar men kan niet juist kiezen voor iets dat men niet kent.

Het is nu, meer nog dan vroeger, enorm belangrijk om die kennis van techniek in het basisonderwijs en in de eerste graad, die dan een brede graad moet worden, goed over te brengen. Minister, ik ben heel benieuwd naar uw antwoord. Wij komen in een cruciale fase. Wij moeten techniek in het onderwijs ernstig nemen, anders missen wij de boot. Als we er niet in slagen om de aandacht voor techniek in het basisonderwijs ernstig te nemen, moeten wij het niet hebben over het wegwerken van het watervalstelsel of over het juist kiezen in het secundair onderwijs, en zelfs niet over een grote hervorming in het secundair onderwijs.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb recent het rapport gekregen. Het formuleert tien aanbevelingen. Ze zijn niet alleen gericht tot het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, maar ook tot het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie.

De belangrijkste aanbevelingen gericht tot Onderwijs en Vorming waren: geef technische geletterdheid ook een plaats in het curriculum van de tweede en derde graad secundair onderwijs; stel de lerarenopleidingen in staat onderzoek te doen en expertise op te bouwen om een didactiek te ontwikkelen die technische geletterdheid efficiënt ingang kan doen vinden; versterk de continuïteit in de overkoepelende coördinatie van het bestaande lerend netwerk techniek; verzeker het maatschappelijk draagvlak voor techniek als volwaardige component in de basisvorming; zet samen met de EU techniek op de kaart; neem maatregelen om het onterechte gebruik van het TOS21-logo tegen te gaan; maak duidelijke afspraken over de mogelijke rol van het bedrijfsleven in de ondersteuning van scholen en leerkrachten en lerarenopleidingen in functie van technische geletterdheid.

Het rapport werd nog niet publiek gemaakt omdat het in eerste instantie gericht is tot de betrokken ministers en de departementen. Ik heb er op zich geen bezwaar tegen om het publiek te maken. Als we dat doen, dan samen met de aanbevelingen. Een rapport krijgen is één zaak, je moet er ook nog iets mee doen.

Ik gaf de administratie Onderwijs en Vorming de opdracht om een aantal aanbevelingen prioritair te onderzoeken. Dat wil zeggen dat we normaal gezien binnen de 3 weken een antwoord moeten hebben. Die aanbevelingen gaan over: de haalbaarheid van de invoering van technische geletterdheid in de tweede en derde graad secundair onderwijs; hoe het bestaande lerende netwerk techniek kan worden voortgezet; hoe de sleutelcompetenties die door het Europees Parlement werden goedgekeurd richtinggevend kunnen zijn bij het onderzoeken van de manier waarop technische geletterdheid een plaats kan krijgen in de basisvorming van de tweede en eventueel derde graad van het secundair onderwijs; op welke manier we het TOS21-logo kunnen beschermen en onder welke voorwaarden het logo kan worden gebruikt.

Die vraag werd gesteld aan het nieuwe Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV).

Ook werd de vraag gesteld hoe het digitale platform voor alle scholen al dan niet in stand kan worden gehouden of opgesteld.

Verder stel ik vast dat lerarenopleidingen die het onderwijsvak techniek aanbieden in de geïntegreerde lerarenopleiding secundair onderwijs al heel wat expertise in huis hebben om didactische modellen te ontwikkelen die de achterliggende visie van TOS21 integreren. De

expertisenetwerken kunnen een belangrijke rol vervullen om de ontwikkelde expertise te delen met de lerarenopleidingen voor het basisonderwijs. Maar dit neemt niet weg dat ik in de toekomst en in functie van nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot techniek in het secundair onderwijs, initiatieven zal ondersteunen waardoor lerarenopleidingen verder expertise op dit vlak ontwikkelen.

Het departement Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie onderneemt heel wat acties die het maatschappelijk draagvlak voor techniek als component van de basisvorming trachten te verhogen.

In de convenants die de Vlaamse overheid afsluit met de sectoren zal waar mogelijk en relevant een passage worden opgenomen die een samenwerking tussen onderwijs en het bedrijfsleven stimuleert in functie van wetenschappelijke geletterdheid. Concreet zal ik vragen om bij de ontwikkeling van lesmateriaal maximaal rekening te houden met de achterliggende visie die door TOS21 is ontwikkeld.

Tijdens het schooljaar 2009-2010 opteerde de Vlaamse Regering om techniek als prioritair nascholings thema voor leerkrachten basis- en secundair onderwijs naar voren te schuiven. De pedagogische begeleidingsdiensten nemen deze rol nu over en begeleiden scholen verder met de implementatie van de vernieuwingen binnen het vak techniek. Als na bijvoorbeeld 2 jaar blijkt dat hiervoor meer nascholing nodig is, kan het thema terug naar voren worden geschoven.

De lijst van ‘bakenscholen’ kan worden opgenomen in het verslag. Dit zijn de elf scholen voor het basisonderwijs: Vrije Lagere School Windekind, Vorselaar; Basisschool de Kleurdoos, Brussel; Vrije Basisschool Terbank, Heverlee; Vrije Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs Mariadal, Hoegaarden; Gemeentelijke Kleuterschool De Kleine Picasso, Zoutleeuw; Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs De Reinpad-Gelieren, Genk; Vrije Basisschool De Triangel, Maasmechelen; Vrije Basisschool Benedictuspoort, Gent; Stedelijke Kleuterschool De Speurneus, Gentbrugge; Vrije Basisschool De Regenboog, Zingem; Vrije Basisschool Heilige Familie, Izegem. En dit zijn de zes scholen voor het secundair onderwijs: Middenschool, Geel; Koninklijk Atheneum, Etterbeek; WICO Technisch Instituut, Overpelt; Technisch Heilig Hart Instituut, Tessenderlo; Vrij Technisch Instituut, Ieper; KTA II Ensorinstituut, Oostende.

Voorlopig wordt dit netwerk dat de voorbije jaren dankzij TOS21 ontstaan is niet meer centraal onderhouden en aangestuurd. Wij hebben aan het AKOV gevraagd of dat al dan niet verder moet gebeuren.

Het is niet zo evident dat de RTC’s volgens een decreet een rol zouden spelen bij het onderhouden en uitwerken van het netwerk. Eventueel kan de overkoepelende vzw RTC-netwerk dat wel doen. Dat ligt volgens mij wel binnen haar missie.

Ik wacht op de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek – dat is normaal gezien binnen 3 weken klaar – vooraleer in overleg met de administratie nieuwe beslissingen te nemen.

Uiteraard zal ik met mijn collega, minister Lieten, bekijken of een model van schoolbegeleiding zoals bij het project milieuzorg op school haalbaar is. Hierbij komt dan wel de bemerking dat de Vlaamse overheid een sterk coördinerende rol zal moeten vervullen omdat de samenwerking met de provincies, die van essentieel belang is bij het MOS-project, hier niet zo voor de hand ligt.

MOS is uitgegroeid tot een zeer breed project waar een zeer groot aantal basis- en secundaire scholen aan deelnemen. Het succes is grotendeels te danken aan een samenwerkingsverband tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse provincies. Het gaat hier om een project waarbij alle stakeholders van de school betrokken zijn, terwijl het project ‘techniek’ zich hoofdzakelijk richt tot de vakleerkrachten. Ik zal met minister Lieten bekijken hoe we dat gaan voortzetten.

Als er wordt beslist om verder te gaan, zullen we met de jongeren van de RVO-Society op een positieve manier inzake techniek en wetenschap samenwerken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik dank u voor uw omstandig antwoord, minister. Ik wil een paar elementen opnieuw aanhalen.

Leerlingen in een afdeling techniek krijgen, is zo opportuun dat een digitaal platform beschikbaar hebben en houden een eerste aanzet is. U erkent techniek als een bijscholings-thema. Dat is bijzonder positief. Het overkoepelend netwerk van de RTC's kan daar een rol in spelen. Men heeft het hier al gezegd: wat men niet onderhoudt, is rapper afgebouwd dan voortgezet. Er moet me ook iets van het hart. Zaken die positief worden voorgesteld, worden ingevuld. Als men aan de kar van de techniek blijft trekken, zal ze vol geraken.

We hebben op mijn school een gelijkaardig project gehad om leerlingen in de afdeling Grieks te krijgen. We hebben daarvoor een Griekse dag georganiseerd. Dat werd jaarlijks herhaald en had effect. Waar u initiatieven kunt nemen om de 'best practices' te onderhouden en als voorbeeld te stellen, moet u dat zeker doen.

Binnen 3 weken is het haalbaarheidsonderzoek wellicht beschikbaar. Ik neem aan dat u dat in deze commissie zult bespreken, zodat in de opvolging van dat thema continuïteit zit.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik dank u voor uw positief antwoord, minister. We zullen binnen 3 weken zeker klaarstaan om dat onderzoek te ontvangen en er samen voor te gaan.

Ik haal een paar elementen uit uw antwoord naar voren. U wilt de expertisenetwerken inzake de lerarenopleiding blijven ondersteunen. Ik ken het te weinig, ik hoop dat het werkt, maar ik steun u daarin alleszins.

Ik noem het EWI, maar het gaat eigenlijk om de Administratie Wetenschap en Innovatie. U zei: "Er komt een passage wetenschappelijke geletterdheid...". Er is een verschil tussen wetenschappelijke en technische geletterdheid. (*Instemming van minister Pascal Smet*)

Ik ben zelf een humane wetenschapper, maar het mag toch niet allemaal op een hoop worden gegooid. Wetenschap is iets anders dan techniek. Vanuit techniek heeft men vaak de frustratie dat alles onder 'wetenschap' terecht komt. Ik wil dat bewaken. U wilt ergens een passage inschuiven waardoor initiatieven kunnen worden genomen. Ik zou willen dat het ook om de technische geletterdheid gaat, want het hele TOS-project gaat alleen over technische geletterdheid. (*Instemming van minister Pascal Smet*)

Ik hoop dat de prioritaire nascholings-thema's snel worden vastgelegd, want ik hoor dat er scholen aanvragen hebben ingediend. Als er weer een thema mogelijk is, zullen de cursussen zeker vol zitten.

U verwijst naar zeventien bakenscholen. Ik vermoed dat u de voormalige pilotscholen bedoelt. Ze hebben een contract afgesloten en ontvangen in ruil daarvoor 11.000 euro. Daar staat echter niet expliciet in dat ze ook nadien, vanaf 1 september dus, de taak hebben om andere scholen te vormen, warm te maken, te sensibiliseren. Ik heb vernomen dat ze daar nog amper toe in staat zijn. Veel licht zal er niet meer uit dat baken komen in de komende maanden. Ik zou niet zeggen dat er nog bakenscholen zijn. Het zal op een andere manier moeten gebeuren, ofwel moeten ze extra steun krijgen om dat alsnog te doen.

Ik hoop dat er effectief iemand komt om het netwerk aan te sturen. Ik heb zelf de RTC's gesuggereerd, maar ik ben er niet van overtuigd dat RTC Vlaanderen de ideale trekker is. Het heeft een beetje een andere dynamiek. Ze moeten er zeker bij betrokken zijn, er moet afstemming komen. Maar de stuurgroep en de mensen die in TOS zitten zijn niet dezelfde. Misschien kunnen we structuren creëren om dat te verzoenen. Misschien is het eenvoudiger

om daar een trekker vanuit de administratie op te zetten, eventueel deeltijds, en het RTC daaraan te verbinden.

Ik ben heel blij dat u het MOS-project wilt bekijken met minister Lieten. Ik ben ervan overtuigd dat dat een interessant model is om structureel te werken.

U hebt niet geantwoord op de vraag naar de databank of het digitaal platform.

Minister Pascal Smet: Ik maak de vraag over aan de administratie.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het moet gewoon worden opengesteld. Ik hoor van de scholen dat ze dat heel handig zouden vinden. Dat is wellicht maar een technische ingreep, en dan moeten we er een beetje reclame voor maken.

Kent u de 'technologieolympiade'? De bedoeling is meer aandacht te krijgen voor techniek en technologie. Ik zal aan de betrokkenen vragen dat ze contact met u opnemen. Het gaat vanaf volgend schooljaar van start. Als het goed draait, moet het ook zijn plaats krijgen.

Zoals mevrouw Vanderpoorten zei, we steken uren en uren in de hervorming van het secundair. Een van de grote doelstellingen daarvan is een betere studiekeuze. Daar moeten we echter in het basisonderwijs al mee beginnen. De eindtermen bieden de perfecte kans. Men is daar al sinds 2002 mee bezig. Tal van interessante mensen hebben daaromtrent samen gezeten en een visie ontwikkeld. Laat ons de laatste fase van de implementatie niet laten schieten. Laten we daar zo veel mogelijk energie insteken zodat we de hele structuur niet moeten hervormen en het vanzelf opgelost raakt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik neem de aanbevelingen mee.

De heer Jos De Meyer: Ik stel voor dat we het gesprek volgende week voortzetten.

De voorzitter: Het zal meer over de studiekeuze gaan, over de lage keuze voor technische richtingen.

Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de strijd tegen ongeletterdheid
- 2414 (2009-2010)**

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, minister, op 8 september was het Internationale dag van de Alfabetisering. Hoewel analfabetisme en ongeletterdheid verschillende lagen dekt, gaande van mensen die zelfs de eerste beginselen van schrijfvaardigheid niet machtig zijn, tot minder ernstige vormen van laaggeletterdheid, schat men dat in ons land de dag van vandaag één op tien personen moeilijkheden ondervinden bij het lezen, schrijven en rekenen. In mijn regio heb ik mensen ontmoet van de vierdewereldbeweging, maar ook anderen waarvan ik na jaren plots moest vaststellen dat ze niet konden lezen en met moeite hun eigen naam konden schrijven.

De groep van ongeletterden bestaat niet alleen uit personen van vreemde afkomst die onze taal niet machtig zijn of vluchtelingen afkomstig uit gebieden met een hoge graad van ongeletterdheid. Ook een groot aantal mensen van Belgische afkomst zijn ongeletterd. Het gaat om mensen die maar in beperkte mate school hebben gelopen en een erg elementaire kennis van lezen of schrijven hebben.

De maatschappelijke gevolgen zijn echter niet te onderschatten: ongeletterde mensen hebben veel minder mogelijkheden om aan het sociale of beroepsleven deel te nemen en worden beperkt in hun ontwikkeling. Vaak blijft het ook verborgen en durft men het niet aan de grote klok te hangen. Bovendien wordt die ongeletterdheid, die mensen in een kwetsbaar sociaal milieu plaatst, vaak overgedragen naar de volgende generaties, zodat men in een vicieuze cirkel terechtkomt.

Dit functionele analfabetisme is echter moeilijk op te sporen, want door een gevoel van schaamte en mislukking zetten die mensen minder snel de stap naar hulp. Bovendien hebben die mensen zich door allerlei overlevingsstrategieën weten te behelpen in allerlei situaties.

In 2005 keurde de Vlaamse Regering het ‘Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011’ goed. Het plan heeft als doel het geletterdheidsniveau van de Vlaamse bevolking te verhogen. Uit twee internationale onderzoeken was immers het volgende gebleken. Globaal beschouwd is de scholingsgraad van de volwassen Vlaamse bevolking eerder laag, vergeleken met die in andere geïndustrialiseerde landen. Vlaanderen scoort op het gebied van functionele basisvaardigheden bij de volwassen bevolking hoger dan verwacht, maar tegelijk blijkt het probleem van personen met lage functionele basisvaardigheden in Vlaanderen ernstiger dan in de buurlanden. Laaggeschoolden zonder diploma secundair onderwijs, ouderen, vrouwen en werklozen worden bovendien geconfronteerd met een hoger risico op het gebied van ongeletterdheid. Ten slotte is er ook een zorgwekkend verband tussen laaggeletterdheid en werkloosheid.

Minister, wat is de stand van zaken in de uitvoering van het ‘Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011’? Wat is de evolutie van het aantal ongeletterden sinds de uitvoering van het plan? Bent u van mening dat nieuwe initiatieven nodig zijn om functioneel analfabetisme op te sporen? In welke mate wordt samengewerkt met de Taalunie om de strijd tegen ongeletterdheid tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega’s, in het kader van het ‘Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011’ werd in 2007 de website www.vlaanderen.be/geletterdheid gelanceerd, waar normaal gezien altijd de meest recente stand van zaken van het plan terug te vinden is. Op het einde van de vorige legislatuur is er door mijn administratie een publicatie gemaakt met als titel ‘Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2005-2011’. Die bevat een overzicht van alle acties. U kunt daarin ook heel wat informatie terugvinden. Op dit moment worden de acties uitgevoerd. In de slotbeschouwingen wordt ook al gekeken naar wat in de toekomst de klemtonen kunnen zijn voor het plan. Dat plan is trouwens terug te vinden op de website.

Over de aanwezigheid van geletterdheidsvaardigheden en sleutelcompetenties bij de Vlaamse bevolking is er geen recent onderzoek. Wij blijven ons baseren op de gegevens van de International Adult Literacy Survey (IALS) van meer dan 10 jaar geleden. Op basis van die cijfers scoort Vlaanderen globaal vrij goed inzake geletterdheid, maar, zoals de heer Verstreken terecht opmerkte, zijn er toch ook verontrustende cijfers.

Om een zinvol beleid uit te tekenen, is er uiteraard nood aan nieuw cijfermateriaal. Daarom participeren het Departement Onderwijs en Vorming en het Departement Werk en Sociale Economie aan het internationale Programme for International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). Dat is een internationaal onderzoeksprogramma dat gecoördineerd wordt door de OESO. Samen met 26 andere landen onderzoeken we de taalkundige en numerieke vaardigheden van volwassenen in Vlaanderen. Er wordt ook gepeild naar de noodzakelijke minimale vaardigheden om te kunnen functioneren in een technologierijke omgeving en op de arbeidsmarkt.

5000 Vlaamse volwassenen tussen 16 en 65 jaar zullen worden getest. Hun lees- en rekenvaardigheden en probleemoplossende vaardigheden in een hedendaagse technologierijke omgeving zullen worden gemeten. Het onderzoek bouwt voort op de gegevens van het

IALS-onderzoek, maar gaat ook ruimer. Zo zal ook gepeild worden naar de competenties die volwassenen nodig hebben bij het uitoefenen van hun job en zal meer in detail bekeken worden welke sleutelcompetenties laaggeletterde volwassenen effectief bezitten.

Voor Vlaanderen voert de Universiteit Gent het onderzoek uit. In 2013 zullen we over de eerste resultaten beschikken.

In antwoord op uw vraag of er nieuwe initiatieven nodig zijn om functioneel analfabetisme op te sporen, wil ik wijzen op de terminologie van ‘analfabeten’ en ‘ongeletterden’, omdat de opvattingen over het geletterdheidsprobleem toch geëvolueerd zijn. Men sprak tot voor kort inderdaad over analfabetisme. De bevolking werd opgesplitst in alfabeten en analfabeten. Analfabetisme, of simpel gezegd: het niet kunnen lezen en schrijven, werd dan ook heel negatief gezien als een persoonlijk gebrek, een falen, een handicap. Er rustte een taboe op, en als men vaardigheden wou verwerven, was er een heel hoge psychologische drempel.

Bij de publieke opinie, sommige organisaties en soms bij de opleiders zelf, bestaat nog altijd die opvatting over laaggeletterdheid als het simpele analfabetisme. Maar uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het beter is om het positiever en ruimer te benaderen en te spreken over geletterdheid. Geletterdheid is de kennis en vaardigheid die nodig is om via geschreven taal te communiceren en informatie te verwerven en te verwerken, de vaardigheid om met numerieke en grafische gegevens om te gaan en de basisvaardigheden om adequaat om te gaan met ICT. Geletterdheid is een basisvaardigheid voor informatieverwerking met betrekking tot de geschreven taal. Geletterdheid is dus een normale zaak, een werkpunt voor iedereen, want iedereen moet af en toe nieuwe competenties verwerven, zowel ouderen als jongeren, zowel de werkenden als de werkzoekenden.

Na de stap van analfabetisme naar geletterdheid en functionele geletterdheid, werd er recent nog een nieuwe stap gezet. Geletterdheid hoort thuis in de groep van de zogenaamde ‘life skills’ of sleutelcompetenties. Dat gaat dan over probleemoplossend vermogen, aanpassingsvermogen, verantwoordelijkheidszin en sociale vaardigheden. Dat zijn de basisvaardigheden voor het maatschappelijk en professioneel functioneren.

U hebt gelijk, mijnheer Verstreken, dat de eerste stap in de strijd tegen de laaggeletterdheid de detectie ervan is. Daarom zijn we op dit moment bezig met de ontwikkeling van een screeningsinstrument, dat zal ingezet worden in de context van trajectbegeleiding naar werk en/of een gepaste opleiding. De doelgroep voor het in te zetten instrument is bij prioriteit de groep van werkzoekende volwassenen die zich aanmelden bij de VDAB en die geen eindexamen tso behaald hebben. Het instrument richt zich tot die personen die Nederlands als moedertaal hebben of anderstaligen die te kennen geven Nederlands als voertaal te kunnen gebruiken.

Het uiteindelijk in te zetten screeningsinstrument wordt afgenomen op vraag van en onder begeleiding van een VDAB-consulent. De oplevering van het instrument is voorzien voor 31 juli 2011. Het huidige strategische plan loopt af midden 2011. Er zal uiteraard ook een evaluatie komen. Op basis daarvan zullen we een nieuw plan voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De samenwerking met de Taalunie heeft in het verleden bestaan. Er is daar expertise opgebouwd. In 2004 heeft de Taalunie de studie ‘Laaggeletterdheid in de Lage Landen’ gepubliceerd, die de basis is voor het beleid. Wij volgen uiteraard nauwgezet de ontwikkelingen in de Taalunie met betrekking tot dit thema. Als daar nieuwe inzichten ontstaan, worden die meegenomen in ons beleid.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, ik had u die vraag ook kunnen stellen in uw functie als minister van Gelijke Kansen, of vanuit het migrantenbeleid. Het gaat om mensen die op de

een of andere manier in het verleden geen kans hebben gehad om een trede hoger te klimmen op de sociale ladder.

Volgens het Vlaamse Ondersteuningscentrum voor Basiseducatie kan 1 op 7 volwassen Vlamingen onvoldoende lezen of schrijven om naar behoren te kunnen functioneren. Dat is heel wat. Dat gaat over 15 tot 18 percent, of zo'n 700.000 mensen. Er zou dus nog eens een extra push mogen worden gegeven, vooral voor die mensen die er beschaamd over zijn en het niet durven te uiten.

Ik dank u in elk geval om dit verder mee op te volgen. In de Taalunie zullen we dit misschien ook even aankaarten bij onze collega's.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Kathleen Helsens, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Vlaams onderwijsbeleid inzake 'sterke leerlingen' - 2448 (2009-2010)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u schreef in uw beleidsnota Onderwijs 2009-2014 op pagina 6 het volgende: "We moeten de sterkere leerlingen en studenten beter doen presteren." U stelde in uw beleidsnota dat dit een van de vier essentiële pijlers is van het beleid rond Gelijke Kansen.

Uit een onderzoek van de stichting EduRatio van 2009 kwamen in 29 scholen op een totaal van 4176 leerlingen in de leerjaren 1 tot en met 5, 543 leerlingen met een voorsprong voor wiskunde boven water. Uiteraard moet men voorzichtig zijn met deze zelf gekozen stalen. Men kan dit resultaat niet zomaar extrapoleren. Maar zelfs als gemiddeld slechts half zoveel leerlingen een voorsprong zouden hebben, spreken we nog altijd over 20.000 leerlingen in Vlaanderen met een voorsprong in wiskunde in de leerjaren 1 tot en met 5. Het gaat dus waarschijnlijk wel over een substantieel grote groep.

In de kleuterscholen zitten nog veel kinderen te wachten. Ook in andere vakken leren sommige kinderen niets bij. Zo heeft een leerling met een grote voorsprong voor begrijpend lezen nood aan andere teksten, als we willen dat hij of zij goede leesstrategieën ontwikkelt. Kinderen die zonder inspanning de lagere school doorlopen en vaak nog geprezen worden voor hun moeiteloos behaalde resultaten, lopen grote risico's op een zware terugval bij de overgang naar het secundair onderwijs. Daarover is ook onderzoek gebeurd.

Voor alle duidelijkheid zouden deze kinderen omwille van hun voorkennis een jaar hoger kunnen meedraaien. Dat betekent niet dat dit altijd de meest aangewezen ingreep is. Sommigen kinderen hebben slechts een voorsprong in een enkel domein, bij sommigen is de voorsprong niet groot genoeg om het volledig overslaan van een jaar te verantwoorden en ook andere, sociale of emotionele factoren, spelen een rol bij de beslissing welke aanpak de beste is.

Dat betekent echter wel dat de leerlingen in het vak of de vakken waarin voorsprong werd gemeten, het komende jaar weinig zullen bijleren als er geen grondige aanpassingen gebeuren aan het curriculum en/of de manier of snelheid waarop het vak gegeven wordt. Internationaal zien we een duidelijke tendens naar meer 'opbrengstgericht' onderwijs. De scholen krijgen veel autonomie, maar moeten kunnen bewijzen dat ze resultaten boeken. Dat betekent effectief en efficiënt zijn. Zeker in de huidige financiële situatie lijkt dat laatste belangrijk.

Wat de leervoorsprong betreft, zijn er grote winsten te rapen op het vlak van efficiëntie. In 2007-2008 kwam er door het overslaan van klassen jaarlijks al 3,4 miljoen euro vrij. Dat bedrag zou volgens EduRatio nogal eenvoudig kunnen verhoogd worden met nog eens 4,6 miljoen euro per jaar, met alleen maar positieve effecten voor de leerlingen zelf.

In het licht van de hierboven beschreven uiteenzetting had ik graag een antwoord vernomen op de volgende vragen. Beschouwt de minister leerlingen die een leerjaar hoger aansluiting zouden kunnen vinden bij het curriculum, als sterk? Als dat niet het geval is, welke leerlingen beschouwt hij dan wel zo? Welke concrete maatregelen gaat de minister nemen om deze essentiële pijler van zijn beleid rond gelijke kansen vorm te geven?

Ik geef een voorbeeld. Als leerlingen met een jaar voorsprong als sterk worden beschouwd, vindt de minister het dan belangrijk dat de scholen systematisch die voorsprong vaststellen? Moet de inspectie er volgens de minister op toezien dat de scholen daadwerkelijk leervoorsprong opsporen? Wil de minister extra lestijden toekennen aan scholen die werk willen maken van een systematische opsporing? Vindt de minister dat het geld uitgespaard door het overslaan van een klas, moet worden ingezet om andere noden te lenigen van kinderen met een leervoorsprong, bijvoorbeeld lestijden voor detectie?

Sommige mensen noemden dat een luxeprobleem, maar voor ouders met hoogbegaafde kinderen is het dat niet. Minister, ik weet dat u deze mening niet bent toegedaan. Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik sluit me graag aan bij de vragen van de heer Bouckaert. Vragen over begeleiding van hoogbegaafde leerlingen in het leerplichtonderwijs bestaan al heel lang. Onze fractie heeft hierover tijdens de vorige legislatuur een voorstel van resolutie ingediend. Het voorstel is nipt verworpen, allen tegen een.

De heer Bouckaert stelt dat hoogbegaafdheid nog altijd als een luxeprobleem wordt aanzien. De bewoording is dubbel, want het ontbreken van een beleid treft vooral de talloze hoogbegaafde kinderen die niet in een welstellend gezin zijn geboren. Zij kunnen namelijk geen beroep doen op de middelen van hun ouders om specialisten in te huren, schoolmateriaal te kopen of deel te nemen aan allerlei buitenschoolse activiteiten. Een luxeprobleem is het alleszins niet voor deze categorie van kinderen.

In de ons omringende landen zoals Nederland zijn er verschillende beleidsinitiatieven genomen, die misschien niet ingrijpend waren maar volgens het PISA-rapport goede gevolgen hebben opgeleverd. Een van de maatregelen was het compacter maken van de bestaande taal- en rekenmethodes. Hebt u al eens naar de expertise van de ons omringende landen en meer in het bijzonder van Nederland gekeken? Bestaat er een uniform testinstrument voor hoogbegaafdheid? Er bestaan verschillende instrumenten om hoogbegaafdheid te detecteren, maar bestaat er ook een uniform testinstrument? En ten slotte, bestaat er een concreet nascholingsbeleid om aan alle leerkrachten de mogelijkheid te bieden hoogbegaafde leerlingen optimaal te begeleiden? Dat is toch ook belangrijk. Ik heb begrepen dat hoogbegaafde leerlingen nu ‘sterke leerlingen’ moeten worden genoemd.

Minister Pascal Smet: ‘Excellente talenten’ worden deze kinderen nu genoemd.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Het blijkt een goedgekende problematiek te zijn en het is een bezorgdheid van iedereen. Uit ervaring blijkt dat hoogbegaafde leerlingen nog altijd de moeilijkste leerlingen zijn. De laatste jaren is het fenomeen en de specifieke begeleiding die dat vereist, beter gekend. 20 à 30 jaar geleden kwamen deze vervelende kinderen simpelweg in een watervalstelsel terecht en daarmee was de kous af. Nu is het probleem beter gekend.

Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister. De leerlingen die hoogbegaafd zijn en een jaar hoger worden geplaatst, kunnen misschien mee op kennisniveau, maar niet als het

om mentaliteit gaat. Dat lijkt me dus zeker niet de aangewezen oplossing. De leraren zullen op het vlak van differentiatie wel over heel wat mogelijkheden beschikken. Er is de basisleerstof en er is de uitbreidingsleerstof, maar ik ben benieuwd naar de initiatieven die met dit probleem kunnen omgaan.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben ook benieuwd naar het antwoord, maar het probleem wordt hier nogal zwart-wit gesteld. Hoe definieert men hoogbegaafdheid? Leerlingen kunnen hoogbegaafd zijn op één domein. Ik ken initiatieven waarbij men leerlingen voor sommige vakken hogerop plaatst. Deze mogelijkheden bestaan nu al en worden ook gebruikt.

Heeft de minister een zicht op de systemen die nu worden gehanteerd? Staat hij daarachter?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: De problematiek is de laatste jaren beter gekend. Ik denk dat we heel dit gegeven moeten inpassen in – waar we toch vaak onze mond van vol hebben – het geven van gelijke kansen, als afgeleide optimale kansen, waarbij we de kwaliteiten die kinderen hebben, optimaal benutten.

Er is me een beeld bijgebleven van de eerste keer dat we dit debat voerden: de gausscurve. Voor de zwakke kinderen hebben we bijzondere scholen – het woord spreekt voor zich –, maar uit de gausscurve bleek ook dat superbegaafden vaak aan hun lot werden overgelaten. Ik denk dat er heel wat talenten zijn die we optimaal moeten inzetten.

Er is intussen heel wat expertise. Er zijn heel wat scholen die eraan werken. Want als je kinderen zomaar een jaar laat vooruitschuiven, dan bots je vaak op andere problemen. Kinderen staan misschien intellectueel wat verder, maar daarom niet emotioneel, motorisch enzovoort.

Ik denk dat dit een grote uitdaging is, ook in het debat over de leerzorg: in hoever kunnen we kinderen boeien en uitdagen? Daar falen we soms. Er zijn kinderen die thuiskomen en zeggen dat het saai was op school, dat ze niets hebben geleerd en dat de meester alles drie keer herhaalt. Nochtans hebben deze kinderen vaak maar een half woord nodig om te weten waar de klepel hangt.

Minister, in hoever hebt u een zicht op de verschillende initiatieven die er reeds bestaan op het terrein? In hoeverre is er expertise-uitwisseling?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, ik denk dat mijn vragen minstens deels overlappen met wat al is gezegd.

Ook ik zou toch een beetje tot voorzichtigheid willen manen en niet simpelweg zeggen dat we sterke leerlingen zomaar een jaar hoger gaan zetten. Ik denk dat zij in hun sociale leven daardoor wel problemen kunnen krijgen. Ik vraag me af of er ooit onderzoek is gedaan naar wat het bij een kind teweegbrengt als men het gewoon doorschuift naar een volgend leerjaar. Kennen we daar resultaten van? Welke zijn dat dan?

Anderzijds begrijp ik wel de stelling van de heer Bouckaert dat voor deze leerlingen ook een oplossing moet worden gezocht. Ik vraag me dan toch af of we niet beter kunnen denken aan een vorm van differentiatie of aan leerlingen anders en beter begeleiden in plaats van ze gewoon door te schuiven. Minister, ik had hier graag uw visie over gehoord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik heb nog een vraag die aansluit bij wat collega Van Dijck heeft gezegd.

Vorige legislatuur hebben wij hier heel veel van gedachten gewisseld over het leerkader en hoe dat er moest uitzien. Toen hebben we ook onderzocht of het wenselijk is om binnen

dat kader in een bijzondere plaats te voorzien voor deze leerlingen omdat het de bedoeling is om alle leerlingen een juiste plaats te geven.

Ik weet dat u volop werk maakt van het leezorgkader en dat u nagaat op welke manier er aanpassingen moeten gebeuren. Mijn vraag is of u in het leezorgkader waar u aan werkt, specifiek voor deze leerlingen een wijziging zult aanbrengen.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, de essentie is volgens mij niet een discussie over de terminologie op zich – sterke leerlingen, hoogbegaafden, leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong, 'excellente talenten', zoals ik ze in mijn beleidsnota heb genoemd –, wel dat alle kinderen zo goed mogelijk aan hun trekken kunnen komen in ons onderwijs. Het gaat mij om elk talent: niet alleen de zwakkere kinderen ondersteunen, maar ook de sterkere kinderen uitdagen.

Er zijn op dit ogenblik in de regelgeving reeds heel wat mogelijkheden om het basisonderwijs versneld te doorlopen. Men kan een jaar vroeger, op 5 jaar, instappen in het lager onderwijs. De school en het CLB geven advies, maar de ouders beslissen. De regelgeving legt geen jaarklassensysteem op. De school beslist autonoom hoe ze de kinderen in groepen indeelt en kan dus beslissen om leerlingen te versnellen. Het lager onderwijs kan in 4 jaar doorlopen worden, met nog een afwijkingsmogelijkheid. De klassenraad kan autonoom beslissen het getuigschrift basisonderwijs toe te kennen aan leerlingen die nog niet in het zesde leerjaar zitten. Deze leerlingen kunnen dan vervroegd instappen in het secundair onderwijs. Elke leerling kan vanaf de leeftijd van 9 jaar via de examencommissie een getuigschrift basisonderwijs behalen.

Ik wil er ook op wijzen dat versnellen niet altijd de oplossing is. Kinderen kunnen intellectueel voorop zijn, maar zijn dat daarom niet altijd ook op sociaal, emotioneel en lichamelijk vlak. Naast de cognitieve aspecten zijn ook de sociale vaardigheden belangrijk en moeten kinderen ook de tijd krijgen om die vaardigheden te ontwikkelen. Essentieel is binnenklasdifferentiatie. Er dient gedifferentieerd te worden, zowel voor leerlingen die het moeilijk hebben als voor leerlingen die extra uitdagingen nodig hebben. Zeer belangrijk: de zorgleerkracht is er ook voor deze laatste leerlingen. Ook in de lerarenopleiding moet er aandacht zijn voor differentiatie. Leerkrachten moeten weten welke tools ze hiertoe kunnen hanteren. In het beroepsprofiel van de leraar zijn nu vaardigheden benoemd die in rechtstreekse relatie staan met leerlingen met een snellere ontwikkeling en hoogbegaafdheid.

Heel belangrijk is dat de school door een goede opvolging van de leerling een goed zicht heeft op de ontwikkeling en de noden van alle leerlingen. Dit behoort tot de gewone opdracht van het CLB. Extra middelen voor de opsporing van leervoorsprong zijn niet aan de orde. De ontwikkeling van leerlingen opvolgen, en dus ook versnelde of vertraagde ontwikkeling opmerken, zit vervat in een goede leerlingenbegeleiding.

Ik ben er geen voorstander van om hoogbegaafden in een volledig apart onderwijscircuit samen te brengen, al vind ik dat kangoeroeklassen per school of scholengemeenschap, waar de betrokken kinderen extra uitdagingen krijgen en die wel binnen het huidig reglementair kader kunnen, een goede zaak zijn.

Het leezorgkader houdt ook rekening met deze leerlingen. Met leezorg maken we duidelijk dat differentiëren een essentieel onderdeel is van goed onderwijs. Ik vestig er ook de aandacht op dat in de werkmap Leezorg didactisch-pedagogische fiches over het omgaan met hoogbegaafde leerlingen zijn uitgewerkt.

Als u de eerste oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs hebt gelezen, zult u gemerkt hebben dat er op een systematische manier aandacht wordt besteed aan het gedifferentieerd leren. Daar bedoelen we ook mee dat de hoogbegaafde excellente talenten op een systematische wijze extra moeten worden uitgedaagd. U weet dat het een eerste discussienota is die uiteraard nog verder kan worden aangevuld.

Tot slot, tja, Nederland: een echt gidsland is het ook niet meer!

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik denk dat de minister op de duur alleen nog in zijn eigen gidsland zal zitten. Het is een totaal ongepaste sneer naar Nederland. Omdat uw rode genoten niet in de regering zitten, is het geen gidsland meer. Ik vind het een heel, heel flauwe opmerking. Mevrouw Van Steenberge haalt een onderzoek uit Nederland aan, toen het volgens u nog een gidsland was. Nu maakt u zo'n sneer. Een beetje kleintjes. U zou toch beter letten op wat u zegt, minister.

Minister, de sneer belet niet dat ik toch tevreden ben met uw antwoord in de zin dat u alleszins het probleem niet meer kwalificeert als een luxeprobleem en het tot voorwerp maakt van een zorg. U hebt goed aangegeven in welke mate ons onderwijs reeds inspeelt op die problematiek.

Ik heb nog een vraagje. De hele regeling van de versnelde afwerking gaat over het lager onderwijs. Men kan op 9 jaar al een getuigschrift basisonderwijs krijgen. Is dat ook zo in het secundair onderwijs of doet men in het secundair onderwijs hoofdzakelijk aan binnenklasdifferentiatie? Ik dacht dat een versnelde afwerking daar ook mogelijk was.

Binnenklasdifferentiatie verhoogt de complexiteit van het onderwijs. Onderwijs is een collectief gegeven. Naarmate men meer differentieert, moet men meer een beroep doen op bijkomende inspanningen. U zegt dat u daarvoor niet in extra middelen voorziet. Dat betekent dus toch eigenlijk wel dat u de ene kant van de gausscurve niet op dezelfde manier behandelt als de andere kant. Voor die andere kant is via het GOK immers wel in extra middelen voorzien. Dat wou ik toch wel opmerken. Als u zegt dat elk talent een kans moet krijgen, dan zou elk talent op dezelfde manier moeten worden behandeld als het gaat over financiële inspanningen.

U bent geen voorstander van het samenbrengen in een aparte school. Intuïtief ben ik daar ook niet zo voor gewonnen, op het eerste gezicht. We moeten echter oppassen met oordelen op het eerste gezicht. Hebt u kennis van experimenten of ervaringen op dat vlak? Misschien is dat al bij al wel een betere oplossing. Misschien is het ook de meest efficiënte oplossing, gelet op de complexiteit die binnenklasdifferentiatie met zich zou kunnen meebrengen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik wil me aansluiten bij de tweede opmerking van de heer Bouckaert, over die binnenklasdifferentiatie. Ik ben daar ook helemaal voor gewonnen. Ik vind dat een heel belangrijk principe. Bij ons zijn de klassen in het kleuteronderwijs, en in iets mindere mate die in het lager onderwijs, daar echter te groot voor. Het is een uitstekend principe als men met kleine groepen kan werken. Als er eenmaal sprake is van meer dan twintig leerlingen, dan wordt dat toch moeilijk. Minister, hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik had ook nog de vraag gesteld of er onderzoek is gebeurd of zou gebeuren naar de invloed van de toepassing van wat nu mogelijk is. Wat gebeurt er met zo'n kind op sociaal vlak als het hoger wordt geplaatst, als het in 4 jaar de basisschool doorloopt en bij kinderen van een andere leeftijd terechtkomt? Wat brengt dat teweeg bij zo'n kind?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik had een kleine vraag over de leraren. Zij zijn spilfiguren in het opsporen, ook bij deze problematiek. U hebt gesteld dat er meer aandacht moet worden besteed aan de lerarenopleiding. De mensen die nu al leraar zijn, worden daar nu natuurlijk al mee geconfronteerd. Bestaat er een nascholingsbeleid ter zake?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik denk niet dat onderzoek in de kalender is opgenomen. Ik zal eens nakijken wat de gevolgen zijn van kinderen hoger plaatsen. Ik denk ook niet dat het om erg grote aantallen gaat. Ik zal eens nakijken of dat eventueel kan worden opgenomen, zonder dat ik dat wil beloven.

Er zijn natuurlijk altijd nascholingen. De pedagogische nascholingsdiensten zijn er. We zitten nu eenmaal in een onderwijssysteem waarin dat soort vragen niet centraal worden aangestuurd. We kunnen dat wel stimuleren en wel dat aanbod doen, maar heel vaak hebben we een heel uitgewerkt systeem van pedagogische begeleidingsdiensten en nascholing, bepaald en gekozen door de scholen zelf. Niets belet dus scholen of leerkrachten om die nascholing te volgen, om die desgewenst in te kopen. Dat is dan hun beslissing.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik stel vast u niet hebt geantwoord op mijn vraag naar een verdere argumentatie voor het verwerpen van aparte scholen.

Minister Pascal Smet: Omdat het goed is dat kinderen gemengd opgroeien. We bewijzen die kinderen echt geen dienst door ze bijeen te zetten. Kinderen moeten later in een samenleving ook samen leven. Ik vind het wel belangrijk dat ze af en toe wel uit de klas worden genomen, om ze extra uit te dagen, extra te prikkelen, in de kangoeroeklassen. Dat vind ik goed, maar dan zitten ze toch nog een deel van de tijd samen met andere kinderen. Anders isoleren we die kinderen. Nu al hebben veel van die kinderen problemen, wat soms leidt tot depressie, onbehagen, zelfmoord.

Bovendien loopt de cognitieve ontwikkeling niet altijd gelijk met de sociale ontwikkeling. Ook dat is belangrijk: mens zijn is meer dan verstandig zijn. Verstandig zijn is natuurlijk belangrijk, maar er is meer dan alleen kennis. Ik ben er dus toch wel voor dat we die kinderen samen met andere kinderen zetten. Ik heb er echter geen probleem mee dat ze er af en toe uit worden gehaald om hen extra uit te dagen, integendeel. Het systeem van de kangoeroeklassen is beter. We moeten er ons in onze samenleving voor hoeden mensen in categorieën in te delen en die per categorie samen te zetten. Neen, men moet samen leven.

De heer Boudewijn Bouckaert: We moeten ook een aangepaste opvoeding geven. Maar goed, kangoeroeklassen lijken me een goede tussenoplossing te zijn.

Ik had ook nog een vraag gesteld over de rol van de inspectie. Hier is terecht de volgende opmerking gemaakt. Bij overbegaafde kinderen gaat het niet over een afgelijnde categorie. Er is sprake van gradaties. Kan de inspectie worden ingeschakeld voor het opsporen daarvan?

Minister Pascal Smet: Het lijkt me veeleer de rol van de CLB's om dat te bekijken. Het lijkt me raadzaam dat zij dat doen, in het kader van de leerlingenbegeleiding.

De heer Boudewijn Bouckaert: Hebt u er een zicht op in welke mate zij dat doen?

Minister Pascal Smet: Een CLB werkt vraaggestuurd. Als een ouder of een leraar merkt dat een kind voor zou kunnen zijn, moet hij de reflex hebben om naar een CLB gaan, om te bekijken hoe dat kind zijn juiste plaats in het onderwijs kan vinden en hoe het extra kan worden geprikkeld en uitgedaagd. Daar ben ik dus voor, begrijp me niet verkeerd. U hebt dat ook gemerkt: vanaf het ogenblik dat ik minister ben geworden, heb ik dat heel duidelijk beklemtoond. Ik ben blij dat u dat hebt erkend. Ik denk dat we veeleer in die richting moeten gaan. In alle gesprekken die ik voer met onderwijsverstrekkers, stimuleer ik ook in die richting.

De heer Boudewijn Bouckaert: Hebt u ook een zicht wat het versneld afwerken van het secundair onderwijs betreft? U hebt alleen gesproken over het basisonderwijs.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat dit in het secundair onderwijs versneld kan gebeuren via de examencommissie. Ik denk dat het kan, maar er zal wellicht wel een leeftijd op staan. Dat moeten we dus opnieuw bekijken. Ook daar geldt echter opnieuw dat we moeten oppassen voor heel de sociale dimensie en de andere vaardigheden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ken mensen die op 16 jaar afstuderen en op 16 jaar op de universiteit belanden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

- *De heer Boudewijn Bouckaert treedt opnieuw als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het gebruik van games in het onderwijs
- 2431 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag gaat inderdaad over gamen. Waarom ik dit opnieuw onder de aandacht wil brengen, lijkt me ook wel duidelijk. Gamen is een activiteit die niet meer weg te denken is uit de leefwereld van jongeren, en zelfs ouderen en jongvolwassenen zijn vaak bezig met en geïnteresseerd in veel gamemogelijkheden en de gamewereld. We moeten echter vaststellen dat in het verleden gamen vaak op een negatieve manier in de media kwam en nog steeds komt. Nochtans is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat gamen ook heel wat positieve effecten heeft. Minister, ik ben blij te hebben vastgesteld dat u erkent dat er inderdaad mogelijkheden zijn om met games positief te leren.

In het verleden hebben we daarover al gediscussieerd in het parlement en er de nodige hoorzittingen over georganiseerd. Met een aantal collega's heb ik dan ook in 2008 het initiatief genomen om een voorstel van resolutie in te dienen over de ondersteuning van de gamesector. Dit voorstel is vrijwel unaniem door dit parlement goedgekeurd, wat ons nog positiever stemt. We zijn ook zeer tevreden dat heel wat van onze aandachtspunten werden opgenomen in het regeerakkoord en ook in ministeriële beleidsnota's. Ik heb die aankondigingen allemaal netjes gevolgd, maar ik heb me de vraag gesteld welke concrete uitvoering er wordt gegeven aan de aanbevelingen van onze resolutie.

Minister, toen het schooljaar is begonnen, moest ik via de media vernemen dat u aankondigt te willen laten onderzoeken of en hoe men het gebruik van games in de klas kan stimuleren. Met de goedkeuring van het voorstel van resolutie heeft dit parlement echter eigenlijk al een stapje verder gezet, op basis van het zeer uitgebreide onderzoek van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek (viWTA). Het viWTA pleitte er reeds zeer uitdrukkelijk voor om games te gebruiken in het onderwijs, voor een goede leeromgeving.

De aanbeveling in de resolutie luidde daarom: "in de lerarenopleiding en de navorming van leerkrachten meer aandacht te besteden aan de educatieve waarde van games en interactieve software als leermiddel en onderwijsinstrument, alsook voldoende technieken aan te reiken om te werken rond mediawijsheid". Hiermee heb ik meteen ook het Kenniscentrum Mediawijsheid aangehaald.

Minister, wat hebt u al ondernomen om de aanbeveling uit de resolutie uit te voeren? Met andere woorden: welke stappen hebt u al ondernomen om de scholen en leerkrachten te stimuleren om games te gebruiken in de klas? Werden hiervoor al vormingsactiviteiten georganiseerd in de lerarenopleiding en de navorming? Minister, u kondigt in het begin van het schooljaar aan om meer games in de klas te gebruiken, maar anderzijds bereiden de leerkrachten hun schooljaar ook voor. Zijn zij genoeg voorbereid om dat nu dadelijk op te nemen?

Minister, hoe zult u de scholen concreet helpen bij het aankopen en uitzoeken van games? Welke games moeten we nu gebruiken? Moet elke leerkracht op zich die zoektocht beginnen?

Dat is niet evident. Hier kan er ondersteuning geboden worden. Ook met betrekking tot het aankopen kunnen er veel vragen zijn. Dit kan bijvoorbeeld via een systeem van samen-aankoop of via het ter beschikking stellen van lijsten met geschikte games die aansluiten bij de leerstof. Zo vond ik in het septembernummer van het tijdschrift Klasse een lijstje met games. Dat is natuurlijk een eenmalige weergave. Ik vraag mij af of er meer acties en concrete stappen ter ondersteuning van de scholen en de leerkrachten zullen worden genomen.

Zijn er concrete cijfers beschikbaar over het huidige gebruik van games in de scholen? Wat is de toestand vandaag? Minister, op welke manier gaat u opvolgen of meten of er meer gebruik wordt gemaakt van moderne technieken zoals games in de klas? Als we het willen stimuleren, moeten we het ook kunnen controleren of alleszins evalueren.

Werd al onderzocht waarom leerkrachten al dan niet games gebruiken in de klas? Is het een gebrek aan middelen, is het onwetendheid van de mogelijkheden van de verschillende games of is er te weinig vorming?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de oprichting van een reguliere en interdisciplinaire masteropleiding gameontwikkeling? Dit werd ook in de resolutie gevraagd, en het is toch ook belangrijk voor de ontwikkeling van de gamesector in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, toen ik uw aankondiging hoorde en las over meer games in school, dacht ik eerst: “Lap, nu gaat mijn zoon ook daar al spelletjes beginnen spelen.” Maar ook ik, minister, heb een ‘voortschrijdend inzicht’. Dat zijn modewoorden. Ik heb mijn visie een beetje herzien.

Uit een bevraging van twaalf Vlaamse experts in het kader van een masterproof blijkt dat het Vlaamse onderwijs te weinig aandacht heeft voor de ‘serious games’, de serieuze spelletjes. Uit internationaal onderzoek blijkt ook dat deze games een positieve invloed kunnen hebben op het leerproces. Maar in Vlaanderen wordt er nauwelijks gebruik van gemaakt. Ik las hierover in een krant van 27 september 2010. Dit zou zo zijn omdat de leerkrachten te weinig worden opgeleid om met ICT en games te werken, omdat er te weinig infrastructuur is, of omdat de school of de leerkracht negatief staat tegenover het gebruik van ICT in de klas. De experts zeggen dat de onderwijssector, het beleid en de gameontwikkelaars beter moeten samenwerken. Zij geven een voorbeeld van die games, ‘PING’.

Diezelfde dag is er een krantenartikel dat bericht dat de ministers Lieten en Smet samen een game lanceren over armoede: “Poverty Is Not a Game” (PING). U zegt dat dit spel vanaf 20 oktober via internet en op cd-rom gratis ter beschikking zal worden gesteld van scholen en bibliotheken. Blijkbaar is er al een samenwerking tussen u als beleidsmaker en de game-makers. Nu moet er nog een overleg gebeuren met de scholen. U doet dat via het gratis ter beschikking stellen van dat spel.

Hoe is dat overleg tussen u en de gamemakers juist gebeurd? Of is er geen overleg geweest? Ik veronderstel van wel. Hoe zullen de scholen op de hoogte worden gebracht? Ze kunnen er gratis gebruik van maken, maar dan moeten de scholen wel weten dat ze het kunnen gebruiken. Hoe zult u de negatieve houding van scholen en leerkrachten hiertegenover proberen om te vormen? Ik zou u willen vragen om in uw communicatie zeer sterk de nadruk te leggen op educatieve games, zodat u meerdere ouders als ik een voortschrijdend inzicht kunt bijbrengen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit mij heel graag aan bij de vragen van mevrouw Rombouts. De thematiek is mij bijzonder goed bekend. Ik heb ook een negenjarige die overloopt van de games. Ik ben er meer dan ooit van overtuigd dat dit tegenwoordig een plaats moet krijgen in het pedagogisch project van de scholen. Mevrouw Van Steenberge vraagt zich af of de

leerkrachten voldoende opgeleid zijn om keuzes te maken en om daarmee om te gaan. Dat is ook mijn bezorgdheid. Ik vraag mij ook af of de infrastructuur van de scholen dat wel toelaat. De ICT-lokalen zijn overbezet. In de basisschool kan dat misschien in een lokale klas worden opgevangen.

Wij moeten ook eens ernstig over nadenken het volgende. Games, dat is perfect, zeker als het pedagogisch verantwoord is. Maar ik ben ook zeer bekommerd om de rust en het evenwicht en de andere didactische werkvormen die in de klas kunnen worden aangereikt. Die mogen toch zeker niet in de vergeethoek geraken, in het voordeel van die gamecultuur die nu zo populair is. Ik weet hoe sommige kinderen zich door die games wild en druk laten maken. Er moet in een leeromgeving toch nog ergens een beetje stabiliteit en rust kunnen worden gegarandeerd.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Begin september heb ik geantwoord op een vraag van een journalist, naar aanleiding van een vaststelling van een Vlaamse scholierenkoepel. De Vlaamse scholieren spannen zich in om meningen aan het beleid door te geven. Ik vind dat je moet reageren.

In dat kader heb ik gezegd dat ik vind dat educatieve of ‘serious games’ een heel belangrijk hulpmiddel zijn voor scholen. Niet dat elke leerkracht nu alleen nog maar met games kennis en attitudes en vaardigheden moet bijbrengen, maar het is wel een middel om te gebruiken in de klas. Of we dat nu willen of niet, zo zal het in de toekomst zijn. Je kunt kinderen thuis niet op een heel interactieve manier met beelden confronteren en dan in een heel literaire en verbale traditie in scholen proberen kennis over te dragen. Je moet daarin een evenwicht vinden. Wij moeten dat evenwicht niet bepalen, in Vlaanderen hebben de scholen de pedagogische vrijheid om uit te maken waar het evenwicht ligt.

Tijdens het schooljaar 2008-2009 werd binnen de themawerking van REN Vlaanderen (Regionale Expertise Netwerken) gekozen voor het thema ‘multimedia in het onderwijs’. REN Vlaanderen is een ICT-nascholingsorganisatie die vanuit het ministerie werd opgezet en wordt gefinancierd. Daar werd al uitgebreid aandacht besteed aan ‘serious gaming’. In de gids ‘Multimedia in het onderwijs. Van installatie tot implementatie’ is een volledig hoofdstuk aan ‘serious gaming’ gewijd. Het gaat in op zowel technische als didactische aspecten van ‘serious gaming’. De handleiding werd verstuurd naar alle scholen van het leerplichtonderwijs. Er werden ook een studiedag en nascholings sessies georganiseerd.

Een tweetal weken geleden heb ik samen met minister Lieten PING voorgesteld. Dat is een ‘serious game’ dat speciaal voor het Vlaamse onderwijs werd ontwikkeld rond het thema van de armoedebeleving. Het spel is tot stand gekomen op initiatief van de Koning Boudewijnstichting en het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT). Er werd voor 25.000 euro aan onderwijsmiddelen voor uitgetrokken. Met die middelen wordt een didactische handleiding gemaakt die zal worden verstuurd naar alle scholen. Dit is dus een voorbeeld van een ‘serieuus spel’ dat we in partnerschap hebben ontwikkeld. Kinderen stellen zich in de plaats van iemand die arm is of arm wordt en leren welke cascade van gevolgen dat allemaal met zich meebrengt en welke keuzes je moet maken. Het is overigens geen toeval dat Klasse bij het begin van het schooljaar aandacht heeft besteed aan ‘serious gaming’ als middel. Het is beter om in de toekomst te spreken van ‘serious gaming’ omdat sommige mensen, vooral de oudere generatie, denken dat je spelletjes aan het spelen bent.

Ik zeg niet dat u tot de oudere generatie behoort, versta me niet verkeerd. Ik denk dan aan de echt oudere generatie. Gaming in het onderwijs gaat niet om pure spelletjes. Het is misschien wel handig om vaardigheden aan te leren. Ik heb onlangs nog met een prof gepraat. In heel wat van die spelletjes zitten echt scripts inzake verstandige keuzes en de gevolgen van die keuzes. Kinderen leren vaardigheden aan. Blijkbaar zijn er ook al spellen waarmee men de

invasie van Normandië kan overdoen. Daaruit leert men iets. Het is een gemakkelijke manier om kennis op te doen. Kinderen pikken dat ook op.

De handleiding waarvan sprake bevat een lijst met relevante spellen en een hoofdstuk over de koppeling van ‘serious games’ aan de eindtermen. Een gezamenlijke aankoop zie ik voorlopig niet zitten. Ik sluit het niet uit, maar hij staat niet op de agenda. Dat gebeurt het best op het niveau van de scholengemeenschappen of koepels.

We beschikken momenteel niet over volledige cijfers van gaming in de scholen. Het gebeurt wel, en het is verschillend. We hebben wel de gegevens van een recente doctoraatsstudie van de Universiteit Gent van Jeroen Bourgonjon met de promotoren Martin Valcke en Ronald Soetaert. Verwees u daar ook niet naar? (*Ontkenning bij mevrouw Tinne Rombouts*)

Er werd onderzoek verricht bij 505 leerkrachten van het secundair onderwijs in mei 2009. Daaruit blijkt dat er heel wat drempelvrees is bij leerkrachten. Dat zal ook bij hen een generatiegegeven zijn: naarmate de jonge leerkrachten in het onderwijs komen, zal dat automatisch veranderen. Ze geven aan daar weinig over te weten. Een zeer beperkt aantal leerkrachten geeft aan zelf wel eens een computerspel te spelen. Ze geloven echter wel dat games kansen kunnen bieden voor vakoverschrijdend werken, om de interactie op te krikken, om leerlingen zelfstandig te laten werken, te laten experimenteren en motiveren.

Het gebruik van PING in de scholen zal eveneens worden opgevolgd.

Het onderzoek van de Universiteit Gent toont aan dat de volgende belemmeringen het meest gerapporteerd worden: infrastructuurproblemen in de zin van te weinig beschikbare of aangepaste computers; het spelen van games past niet in de tijdstabel van school en vraagt een te hoge tijdsinvestering; leerkrachten rapporteren een gebrek aan kennis en ondersteuning en zien het (didactische) nut van games onvoldoende in. Nogmaals, het is een kwestie van generatie, van gewoon worden en van het openstellen van het onderwijs voor nieuwe evoluties.

Ik zal dit opvolgen via de ICT-monitor, de MICTIVO of Monitoring ICT in het Vlaamse Onderwijs.

Een nieuwe opleiding in het hoger onderwijs kan pas worden opgericht na erkenning door de Vlaamse Regering. Er zijn twee voorafgaande voorwaarden aan deze erkenning gekoppeld. Ten eerste moet de opleiding voldoende maatschappelijk relevant zijn en daartoe een macrodoelmatigheidstoets ondergaan. Deze toets wordt uitgevoerd door de Erkenningscommissie Hoger Onderwijs. Ten tweede gaat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) nauwgezet na of er voldoende redenen zijn om aan te nemen dat de opleiding van een hoge kwaliteit kan zijn. De generieke kwaliteitswaarborgen moeten aanwezig zijn over de doelstellingen, het programma, de inzet van het personeel enzovoort. Tot op heden hebben de betrokken instanties geen aanvraag voor deze masteropleiding ontvangen.

Ik heb met minister Lieten afgesproken om samen met het hoger onderwijs en de onderwijsverstreckers na te gaan voor welke domeinen we ‘serious games’ eventueel kunnen laten ontwikkelen in het kader van een samenwerking tussen innovatie en onderwijs. Ik denk onder andere aan de Hogeschool West-Vlaanderen (Howest), een heel sterke hogeschool op het vlak van de gameontwikkeling. Daar zie ik synergieën mogelijk. We gaan een gezamenlijk initiatief nemen in de toekomst om de scholen die daarvan gebruik willen maken, te ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik ben blij verrast dat verschillende collega’s toch enige game-ervaring hebben, en onderstrepen dat ‘serious games’ belangrijk zijn. We kennen het voorbeeld van de chirurg die zijn fijne motoriek traint via games. Ze hebben effectief een meerwaarde.

Ik dank u voor uw antwoord, minister, maar ik ben nog wel een beetje bezorgd. Ik ben zeer positief over uw initiatieven, maar er zijn nog problemen in het onderwijs. U haalt het zelf aan: drempelvrees en infrastructuur. Dat laatste gaat over middelen, denk ik. Op welke manier kunnen we de scholen stimuleren om daar werk van te maken? Of kunnen we hen ondersteunen? Hebt u daar zicht op? Misschien kan het vandaag niet, maar het hebt u een idee of een plan om daarop in te spelen?

De drempelvrees is inderdaad generatiegebonden. Een generatie duurt nog slechts 10 jaar. Er zijn kinderen die al heel ver staan in hun gamegebruik. Het zou spijtig zijn mochten de kinderen die vandaag in het eerste leerjaar starten, over 6 jaar het zesde verlaten zonder contact met 'serious games' omwille van die drempelvrees. De generaties steken elkaar hier voorbij. We moeten daar aandacht voor hebben. We moeten de drempelvrees versneld wegwerken.

Welke games kunnen we nu effectief gebruiken? Ik verneem dat u via partnership het spel rond armoede op de markt brengt en aanbiedt aan de scholen. U zult samen met minister Lieten de sector bevragen om 'serious games' te ontwikkelen. Dat is een vraag van ons aan de sector. Maar er zijn reeds spellen beschikbaar op de markt. Die zullen wellicht aan de scholen worden aangeboden. Kunt u dat coördineren? Kunnen ze bijvoorbeeld een stempel aanvragen waarmee ze in de scholen kunnen worden gebruikt? Hoe zal worden omgegaan met de reeds bestaande spellen?

Er zijn nog niet echt cijfers bekend over het gamegebruik in de klas. Zal de ICT-monitor dat opmeten? (*Bevestiging van minister Pascal Smet*)

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben blij met al die bijval. Zo zetten we samen een grote stap in de vernieuwing van ons onderwijs, rekening houdend met de vrijheid van onderwijs en de pedagogische vrijheid.

De drempelvrees wegwerken zal, dunkt me, het best lukken door goede praktijkvoorbeelden te geven. We hebben het PING. We hebben ook het textielspel om de keuze voor de afdeling textiel te stimuleren. Er bestaat ook al een wiskundespel. Er zijn dus wel al wat 'serious games' op de markt.

Ik wil met minister Lieten niet alleen met de sector gaan praten, maar ook opdrachten geven om games te ontwikkelen.

De scholen beschikken over werkingsmiddelen om de games te kopen. Dat kan het best via de koepels en de scholengemeenschappen en gezamenlijk gebeuren. We kunnen dat ondersteunen en eventueel ter beschikking te stellen. Ik kies liever voor de weg van het ontwikkelen en het ter beschikking stellen zoals we met PING gedaan hebben. We moeten de twee circuits behouden. Er zijn al scholen die samen games aankopen via hun werkingsmiddelen.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijn tweede vraag was misschien niet heel duidelijk. Er zal een opdracht worden gegeven om een game te ontwikkelen. Dat is een vraag van de overheid, van het onderwijs, een gerichte vraag. Er zijn echter al 'serious games' op de markt die interessant kunnen zijn voor het onderwijs. Hoe worden die aangeboden aan de scholen? Wordt daar ook in bijgedragen? Wordt daar een ondersteuning geboden? Op welke manier kan het aanbod dat er reeds is – dus niet het vraaggestuurde aanbod – ingang vinden in de scholen?

Minister Pascal Smet: Dat is een beetje zoals de interactieve borden. We mogen trouwens niet meer 'smartboard' zeggen, collega's. Ik heb daarover een mail gekregen. Smartboard is een merk, net zoals Digibord. Laten we het dus voortaan over een 'interactief bord' hebben.

Maar ik zie dus een vergelijking met de interactieve borden. Zodra men vanuit de privésector ziet dat er bereidheid is, gaat men zelf initiatieven ondernemen. Ik kan mij perfect inbeelden dat de industrie van de 'serious games' nu wel haar kans begint te ruiken en zelf initiatieven zal nemen. Als ik een uitspraak doe, krijgen wij ook meteen een heel aanbod over ons heen. Het is belangrijk dat we de privémarkt daar ook laten spelen. We hebben die lijst al eens

opgemaakt. Laat die hun werk nu maar doen. Daar ligt eventueel ook een taak voor de pedagogische begeleidingsdiensten.

We moeten als overheid af en toe ook een beetje terughoudend zijn, maar als de nood zich op een bepaald moment echt voordoet, ben ik bereid om initiatieven te nemen. Maar laat nu eerst het vrije initiatief zijn weg gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het dossier leerzorg - 2489 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, in uw beleidsnota hebt u heel duidelijk vermeld dat u op basis van het voorontwerp van decreet betreffende leerzorg van november 2008 en het Vlor-advies (Vlaamse Onderwijsraad) het overleg met alle betrokkenen wilt hervatten om het concept te verbeteren en het draagvlak te vergroten. Nadien wilt u met de onderwijsactoren een implementatieplan vastleggen en de geleidelijke invoering van het decreet aanvatten.

Tijdens de bespreking van de beleidsnota in januari en februari erkende u dat men niet te lang mag wachten met het doorhakken van knopen. In mei van dit jaar gaf u ook aan dat u gestart bent met gestructureerd overleg met de verschillende betrokken onderwijspartners, waaronder de vakbonden, de verschillende onderwijskoepels en het Vlaams Ouderplatform. U gaf ook aan dat de budgettaire en juridische toestand helaas gewijzigd is. U wees erop dat u zeer voorzichtig te werk wilt gaan in de aanpak van dit dossier. Dat is ook nodig omdat in dit zeer belangrijke dossier alle betrokken partners zich moeten kunnen vinden en het als een haalbare oplossing moeten ervaren.

In de vorige legislatuur werden, op basis van de documenten die voorlagen, heel wat opmerkingen geformuleerd. Financiering en draagkracht waren daarbij heel belangrijke knelpunten die werden aangehaald.

Nu u al enige tijd opnieuw aan de slag bent met dit dossier, wil ik u vragen welke wijzigingen u precies doorvoert. Wat is de stand van zaken in het dossier? Wat zijn de resultaten van het gestructureerde overleg met de verschillende betrokken onderwijspartners? Welke timing stelt u voorop? Op welke wijze zal het concept verbeterd worden? Er waren immers nogal wat opmerkingen over het kader. Er deden zich toch wel een aantal knelpunten voor.

Ik wil u tot slot bijkomende informatie vragen over de volgende zaken. Eén: de resultaten van het experiment met 9000 leerlingen, weliswaar niet effectief maar dossiermatig. Wat waren de effecten ervan met betrekking tot de inschaling in het leerzorgkader en de daaruit voortvloeiende voorstellen van aanpassingen in de formulering van de leerzorgniveaus, en de effecten ervan met betrekking tot het financieringsschema en de vooropgestelde deelbudgetten? Twee: de budgettaire effecten en de effecten van de inschaling van leerlingen in het leerzorgkader op de taakbelasting voor de CLB's. Op basis van een eerste oefening is immers tot uiting gekomen dat er een bijkomende inschaling zal moeten gebeuren. Op welke manier zal daarmee worden omgegaan?

Drie: een concreet voorstel van trapsgewijze inwerkingtreding van het decreet. Hoe ziet u dat? Vier: een inschrijving van evaluatiemomenten in het decreet voor zowel het kader als de toepassing ervan. Vijf: de extra leerzorgomkadering die op leerzorgniveau II wordt toegekend, afhankelijk van de cluster, en over de verschillen in toekenning ervan tussen de clusters en over de principes van de voorziene groeipaden, dit alles afgetoetst aan de resultaten van het genoemde experiment met 9000 leerlingen en de verschillen in toekenning van middelen op leerzorgniveau II.

Zes: de voorwaarden voor het verkrijgen van leezorgeenheden op leezorgniveau II cluster 3, leezorgniveau III en leezorgniveau IV en over de manier waarop de berekening en de toekenningswijze zal gebeuren. Zeven: de betekenis en de waarde van puntengewichten op leezorgniveau II, III en IV.

Acht: het voorstel van financiering van leerlingen ingeschaald op leezorgniveau III, die ingeschreven zijn in het gewoon onderwijs, dat de kwaliteit van het gewoon onderwijs blijft garanderen voor alle leerlingen in dat gewoon onderwijs. Negen: een inhoudelijk en budgettair voorstel van competentieontwikkeling dat de expertise garandeert bij schoolteams om het leezorgkader toe te passen. Er is gebleken dat dat ontzettend belangrijk is en dat dat mee de haalbaarheid ervan zal bepalen.

Tien: de effecten van het decreet op het personeelsbeleid, zowel kwantitatief, kwalitatief als budgettair. Elf: de oplossing die het kader biedt voor de problematiek van het leerlingenvervoer. Dat kan daar niet van worden losgekoppeld, maar is tot nu toe nog maar in zeer beperkte mate aan bod gekomen. Dat is vooral bekeken in het kader van lopende projecten, maar verder zijn daar toch nog heel wat vragen over. Twaalf: de manier waarop de nodige infrastructurele aanpassingen in scholen gefinancierd zullen worden. Als we kijken naar de infrastructuur van vandaag, blijkt dat heel wat scholen infrastructureel niet aangepast zijn om in te gaan op wat straks misschien voorligt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal niet op alle vragen antwoorden, en zal ook uitleggen waarom ik dat niet doe. De ambitie om te komen tot een nieuw referentiekader voor zorg in onderwijs is opgenomen in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota. Het Vlaams Parlement heeft ook een met redenen omklede motie goedgekeurd. Zoals u al hebt aangegeven, is de context ten opzichte van de vorige legislatuur gewijzigd, niet het minst op het budgettaire vlak.

Ik verwijs ook naar de ratificering van het VN-verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap. Beide contextgegevens hebben een belangrijke impact op de wijze waarop we verder moeten werken.

Op 20 mei en 7 september heb ik met de sociale partners, de onderwijskoepels, het GO! en de onderwijsvakbonden samen gezeten. We hebben ze geïnformeerd over een mogelijke aanpak en werkwijze. Het komt erop neer dat we een gefaseerde aanpak voorstellen die aansluit bij wat in het Vloradvies van 19 december 2008 werd aanbevolen, namelijk werken met een basisdecreet in een eerste fase met behoud van de huidige financieringsmechanismen, en aanbouwdecreten in een tweede fase. Dat betekent dat we het leerkader overnemen. Dat is in de vorige legislatuur goedgekeurd en daarover is geen discussie, maar er zijn specifieke thema's die moeten worden besproken in een aantal resonantiegroepen. Omwille van de timing en een strak vergaderschema met de sociale partners in het kader van cao-onderhandelingen kunnen we pas na de herfstvakantie met de vijf werkgroepen echt van start gaan. We gaan spreken over de implicaties van het VN-verdrag voor onderwijs, de problematiek van ASS zowel voor het aspect omkadering als voor het aspect planning van het aanbod en het vraagstuk van de competentieontwikkeling. Het zijn belangrijke thema's, ze moeten met alle betrokken partijen worden besproken.

Het is de bedoeling om rond de jaarwisseling 2010-2011 een balans op te maken van de mate waarin er een draagvlak is voor de verschillende voorstellen, waaronder het werken met een basisdecreet en aanbouwdecreten. Dat zal ik dan op het politieke niveau binnen de Vlaamse Regering afdelen. Ik hoop op basis daarvan over een voldoende groot draagvlak te beschikken om in 2011 het formele besluitvormingsproces op te starten en liefst ook af te ronden.

Het zou ons te ver leiden om hier de uitslag van de praktijktest in extenso te brengen. Dat belet niet dat we voor de mensen die een praktijktest meegedaan hebben, een sessie kunnen organiseren waarin zij toelichten wat de simulaties hebben teweeggebracht. U kunt het eindrapport van de onderzoekers vinden op www.ond.vlaanderen.be/leerzorg. Simulaties op

basis van deze resultaten hebben aangetoond dat de volledige realisatie van leerzorg een investering van ongeveer 65 miljoen euro zou bedragen. Zoals ik al heb aangegeven, is dat in het huidige budgettaire klimaat niet haalbaar. Dat betekent niet dat we de inschaling van leerlingen niet kunnen verbeteren en op betere criteria baseren met behoud van de bestaande financieringsmechanismen. Er zal een concordantie moeten gebeuren van inschaling naar die financieringssystemen. Het is de bedoeling dit wetenschappelijk op te volgen.

Sommige vragen zijn ook voorbarig omdat ik eerst de gesprekken met de koepels, de sociale partners en andere betrokkenen ernstig wil nemen. Alle elementen die op tafel zijn gekomen, moeten we meenemen. Dat doen we ook. Het signaal is gegeven dat we goed willen luisteren om een draagvlak te creëren. Bij iedereen heb ik vastgesteld dat de wil aanwezig is om rond de jaarwisseling te kunnen opmaken wat we kunnen doen en wat we niet kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik dank u voor het antwoord. U gaf zelf aan dat u slechts een beperkt antwoord kon verstrekken. Ik begrijp dat u geen rekening houdt met de aanbevelingen die zijn gegeven op basis van het onderzoek met de praktijktoets van 9000 leerlingen.

Minister Pascal Smet: Er wordt wel rekening gehouden met de praktijktoets.

Mevrouw Kathleen Helsen: In wat is goedgekeurd door de regering, is geen rekening gehouden met de praktijktoets.

Minister Pascal Smet: Over welk aspect hebt u het?

Mevrouw Kathleen Helsen: Er zijn verschillende aspecten. Er is geen rekening gehouden met de aanbevelingen van de praktijktoets. Zo zijn er ook aanbevelingen gedaan om sommige elementen verder te onderzoeken. Ik heb tot nog toe nergens kunnen vaststellen dat deze verdere onderzoeken zijn gebeurd. De praktijktoets heeft zaken duidelijk gemaakt en knelpunten blootgelegd. Het is wenselijk om dat nader te bekijken, want het gaat over het kader zelf. Het gaat nog niet over financiële middelen of over de toepassing van dat kader. Het gaat bijvoorbeeld over hoe de clusters en de zorgniveaus in elkaar steken, waar kinderen terecht komen en wat dat betekent voor de verschuiving van kinderen of over het effect op de GON-leerlingen.

Er is duidelijk naar voren gekomen, in tegenstelling tot wat aanvankelijk is gezegd, namelijk dat het niet wenselijk was om met doelgroepen te werken maar wel om naar een verbreding te gaan en met clusters te werken, dat er toch voor is gekozen om met doelgroepen te werken. Maar op basis van de toets is gebleken dat het zeer moeilijk is om kinderen in het licht van doelgroepen in te schalen. Het is wel belangrijk om deze opdeling te herbekijken. Dat zijn geen details. In de vorige legislatuur heb ik dat ook al gevraagd. Maar toen is er geen aanpassing gebeurd die rekening hield met de verschillende aanbevelingen.

Op welke basis wordt er nu verder gewerkt? Als we dat weten, kan worden gekeken naar de mogelijke knelpunten die we zullen tegenkomen en wat de haalbaarheid is van een en ander.

Ik begrijp dat u niet kunt ingaan op alle knelpunten die naar voren zijn gekomen. Het is wel nodig om wat uit de praktijktoets is gebleken, ernstig te nemen. Er moet worden nagegaan hoe het kader kan worden verbeterd. Zo moeten we straks geen kader goedkeuren waarvan we bij voorbaat weten dat we het vrij snel zullen moeten herbekijken. Dat is belangrijk.

Het is ook van belang om na te gaan hoe we het bijkomend onderzoek dat op basis van de test nodig is gebleken, kunnen opzetten en binnen welke timing we het kunnen doorvoeren.

Minister Pascal Smet: Aan welk onderzoek refereert u dan?

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik refereer aan het onderzoek naar de effectiviteit van het onderwijsaanbod op leerzorgniveau 1 en 2, het onderzoek op leerzorgniveau 1, leerlingen in cluster 2, 3 en 4 maar zonder specifieke maatregelen. Naar het onderzoek naar de oorzaak,

noodzaak en ondersteuning, de leerzorg voor GOK-leerlingen. Naar de vraag of meer GOK-leerlingen worden ingeschaald op hogere leerzorgniveaus dan wel in bepaalde clusters. Dat staat allemaal opgesomd in de aanbevelingen. Ik heb het onderzoeksrapport bij. We hebben dat in de vorige legislatuur gekregen. We hebben er ook een toelichting bij gekregen. Maar er is toen geen beslissing genomen om die onderzoeken verder te zetten.

Als ik over leerzorg in het secundair onderwijs lees in de nota over de hervorming van het secundair onderwijs, dan stel ik mij de vraag: “En wat met het buitengewoon secundair onderwijs?” Dat zit er niet in. We spreken over leerzorg. Het buitengewoon onderwijs kan daar niet van worden losgekoppeld. Er moet dus nog wat duidelijkheid komen, ook over de toepassing van wat is opgenomen in het leerzorgkader binnen het secundair onderwijs. Dat is niet zo vanzelfsprekend als bijvoorbeeld in het basisonderwijs. Er is een heel andere situatie. Er is naar voren gekomen dat het belangrijk is om een aantal elementen verder onder de loep te nemen om de effectiviteit ervan te onderzoeken.

Dat zijn vragen waar ik vandaag mee zit. Als u verder werkt met dat dossier, wat gebeurt er dan mee? Wordt er verder werk van gemaakt?

Minister Pascal Smet: Die vragen moeten aan bod komen in de vijf werkgroepen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, het is belangrijk dat u er ook voor openstaat en dat u niet zegt dat u niets meer wilt wijzigen aan het kader, wat het onderzoek ook uitwijst.

Minister Pascal Smet: Ik denk dat uit het kader moet blijken hoe het is. Ik had begrepen dat over het leerzorgkader op zich niet veel discussie meer was. Ik heb geen signaal gekregen van de mensen die daar zaten. Het kader moet nog verfijning en aanpassingen krijgen. We hebben afgesproken om dat in die werkgroepen te doen. Laat ons wachten op het jaareinde en afwachten wat eruit komt en waar er al dan niet moet worden bijgestuurd. Die belofte heb ik ook gemaakt. Daarom ben ik ook terughoudend om grote uitspraken te doen. Ik heb duidelijk gezegd dat ik het overleg ook serieus wil nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de Nederlandse taalbeheersing in de lerarenopleiding -2490 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega's, in uw beleidsnota hebt u aangekondigd dat taal voor u zeer belangrijk is en dat de kennis van het Nederlands in de lerarenopleiding essentieel is. De kennis van het Nederlands in het leerplichtonderwijs zal ook afhankelijk zijn van de kennis van het Nederlands van de leerkrachten die wij afleveren aan het veld. U hebt in het kader van de beleidsnota ook aangekondigd dat u met de lerarenopleiding, de haalbaarheid, ontwikkeling en implementatie van een starterstoets taalbeheersing gaat bespreken. Daarnaast zult u hen ook uitnodigen om een kader te ontwikkelen om het uitstroomniveau van het Nederlands als instructietaal voor de afgestudeerden duidelijk te bepalen.

U hebt ook duidelijk gesteld dat u een beetje verontrust bent over wat professoren en leraren aan de hogescholen zeggen, namelijk dat de taalkennis van studenten onvoldoende is. U hebt gezegd dat u hier rekening mee zou houden bij de hervorming van het secundair onderwijs.

Minister, op welke manier wordt rekening gehouden met de taalkennis van leerlingen in het secundair onderwijs? In de nota over de hervorming van het secundair onderwijs vind ik niet duidelijk terug wat er precies op dat vlak zal worden ondernomen.

Welke rol kan hbo5 spelen in een voldoende taalbeheersing van leerlingen na het secundair onderwijs en voor de start van de lerarenopleiding? Er zijn een aantal opleidingen die voldoende voorbereiden op een lerarenopleiding. Een aantal andere opleidingen zullen op het vlak van taal onvoldoende zijn. Kan hbo5 een mogelijkheid zijn om de taalbeheersing te verbeteren en nadien de stap te zetten naar de lerarenopleiding?

Welke stappen zijn al gezet met de lerarenopleidingen voor de bespreking van de haalbaarheid, ontwikkeling en implementatie van een starterstoets taalbeheersing? Als er reeds gesprekken plaatsvonden, wat zijn daarvan de resultaten? Wat is de timing met betrekking tot de toepassing van die toets?

Wat houdt een starterstoets concreet in? Welke stappen worden gezet om met de lerarenopleidingen een kader te ontwikkelen om het uitstroomniveau van het Nederlands als instructietaal te bepalen? In de plenaire vergadering van vorige week is er gesproken over de oriëntatieproef en de overstap van secundair onderwijs naar hoger onderwijs. Er is ook gezegd dat het belangrijk is om het beginniveau van het hoger onderwijs goed te kennen en na te gaan of de eindtermen aansluiten bij de begintermen. Hier gaat het louter en alleen over taal. Het is belangrijk dat de lerarenopleiding bepaalt welk instroomniveau voor taal er nodig is. Ik denk dat het niet alleen voor taal belangrijk is, maar ook voor een aantal andere elementen.

Is er onderzoek verricht naar de taalbeheersing van studenten en afgestudeerden in de lerarenopleiding? Zo ja, op welke manier en wat zijn daarvan de resultaten? Is er sprake van een vooruitgang of achteruitgang? Er wordt vaak gezegd dat we duidelijke gegevens hebben. Vandaar mijn vraag of we ze hebben of niet.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, in de eerste oriëntatienota over de hervorming van het secundair onderwijs ‘Mensen doen schitteren’ pleit ik voor een algemene screening van het Nederlands bij het aantreden van het secundair onderwijs, ook eerder wanneer men de stap zet van het kleuter- naar het basisonderwijs. Van leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs behaald hebben, mogen we terecht verwachten dat ze de eindtermen voor Nederlands beheersen. Desondanks zullen deze leerlingen nog verschillende beheersingsniveaus van het Nederlands bereikt hebben. Om op die verschillen zo adequaat mogelijk te kunnen inspelen, wordt bij de hervorming van het secundair onderwijs in een screening van de beheersing van het Nederlands voor alle leerlingen voorzien en dit bij de start van het secundair onderwijs. Het gaat niet om een selectiemiddel, maar om een echte screening, op basis waarvan er nadien remediërend kan worden opgetreden. In die logica is het logisch dat je heel snel begint om vast te stellen of er problemen met de taalkennis zijn of niet. Als die er zijn, moet je in het begin remediëren zodat je op het einde van het secundair onderwijs niet moet vaststellen dat een leerling niet voldoende Nederlands spreekt. Eigenlijk is er dan een probleem met wat je aan het aanbieden bent.

Er is nog geen onderzoek verricht naar de taalbeheersing van studenten en afgestudeerden in het algemeen en in de lerarenopleiding in het bijzonder.

Er zou een rol kunnen zijn voor hbo5, maar het is niet echt de bedoeling van hbo5 om die rol te vervullen. De opleidingen zijn in de eerste plaats arbeidsmarktgericht, en in tweede instantie gericht op doorstroming naar een bacheloropleiding, gebaseerd op een onderwijskwalificatie die is gebaseerd op een beroepskwalificatie. Een specifieke hbo5-opleiding om kennis van het Nederlands naar een hoger niveau te brengen, lijkt niet onder de voorwaarden te vallen. Als kinderen uit het secundair onderwijs komen, moeten ze eigenlijk wel voldoende Nederlands spreken, anders is er een structureel probleem in ons onderwijs.

De stappen die moeten worden gezet voor een starterstoets taalbeheersing willen we meenemen in de hele beleidsevaluatie over de lerarenopleiding. Er moet bijzondere aandacht gaan naar de kennis van het Nederlands bij instromende en de uitstromende studenten in de

lerarenopleidingen en naar de wijze waarop de lerarenopleidingen het startniveau bepalen bij instroom en uitstroom en de remediëring daarvan. Op basis van de bevindingen van die evaluatie moeten we beslissen of de veralgemeende invoering van een starterstoets Nederlands nodig is of niet.

Op dit moment is het nog een beetje te vroeg om te zeggen wat de inhoud van de starterstoets Nederlands moet zijn.

We nemen het dus mee in de evaluatie van de lerarenopleiding om dan verdere stappen te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is me duidelijk dat er op dit moment rond de starterstoets nog niets is gebeurd.

Ik blijf de manier waarop we omgaan met hbo5 raar vinden. Enerzijds stellen we als parlement dat het een betere voorbereiding op de arbeidsmarkt moet zijn of dus een verdieping van een bepaalde opleiding. Anderzijds zeggen we dat het een opstap moet zijn naar een bacheloropleiding. Die twee zijn perfect mogelijk, maar we moeten bekijken wat een hbo5-opleiding die beter voorbereidt op een bacheloropleiding, kan betekenen. Volgens mij zal dat sowieso eerder een theoretische vorming zijn voor de leerlingen die een arbeidsmarktgerichte opleiding hebben gevolgd, want die opleiding is in die mate praktisch dat ze onvoldoende theoretisch voorbereid zijn om de stap te zetten naar een bacheloropleiding. Vaak zien we in het hoger onderwijs dat ze vooral daarmee problemen hebben. Door hen op dat vlak een voorbereiding te geven, zullen ze meer kansen hebben in het hoger onderwijs.

Telkens wanneer de vraag voorligt of hbo5 daar een rol in kan spelen, krijg ik het antwoord dat hbo5 vooral de bedoeling heeft om arbeidsmarktgericht te zijn, maar ook een beetje voorbereidend op het hoger onderwijs. We moeten een keuze maken, we moeten nadenken over de rol van hbo5.

U zegt dat er op dit moment nog niets gebeurd is, dat het zal worden gekoppeld aan de evaluatie van het decreet Lerarenopleiding. Ik kan daar volledig inkomen, maar is het niet wenselijk dat het onderzoek naar de taalbeheersing vandaag gebeurt, want dan zullen de resultaten daarvan wel gekend zijn op het moment dat we de evaluatie van het decreet zullen bekijken? Er komen signalen over binnen en ze stoppen niet. Het is trouwens niet alleen binnen de lerarenopleiding dat we dit te horen krijgen, maar in het hele hoger onderwijs en zelfs binnen het secundair onderwijs stellen leerkrachten vast dat de taalbeheersing van leerlingen niet altijd optimaal is. Het zijn vaststellingen die zij doen en het zou goed zijn indien we op basis van een onderzoek kunnen aantonen of dat werkelijk het geval is, en dan kunnen we die resultaten meenemen naar het debat over de starterstoets.

Minister Pascal Smet: Ik heb het genoteerd, ik vind het een goeie suggestie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de erkenning in het buitenland van diploma's behaald aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs - 2505 (2009-2010)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de snellere erkenning van buitenlandse diploma's - 2544 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voorzitter, minister, collega's, in mijn schriftelijke vraag van 10 maart 2010 kaartte ik het probleem aan van Vlamingen die in het buitenland proberen om hun diploma te laten erkennen. De klachten zijn gelijkaardig aan de klachten van buitenlanders die hier proberen een gelijkschakeling te krijgen: het duurt te lang en het is niet altijd transparant.

Sinds 2007 is de Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, van kracht. Hierin wordt gesteld dat een diploma wordt erkend tenzij de opleiding ten minste een jaar korter was dan die welke in de ontvangende lidstaat wordt verlangd, de opleiding betrekking had op vakken die wezenlijk verschillen van die die worden bestreken door de in de ontvangende lidstaat vereiste opleidingstitel, het beroep zoals omschreven in de ontvangende lidstaat één of meer gereguleerde beroepsactiviteiten omvat die in het overeenkomstige beroep in de lidstaat van oorsprong van de aanvrager niet bestaan, en vereist een specifieke opleiding die betrekking heeft op vakken die wezenlijk verschillen van die welke worden bestreken door de opleiding die de aanvrager heeft gevolgd.

Sinds kort is de wederzijdse erkenning van Nederlandse en Vlaamse diploma's hoger onderwijs bekrachtigd, maar om de Europese doelstellingen te halen om Europese werknemers doorheen de lidstaten te doen reizen, is heel wat meer nodig. U antwoordde echter niet concreet op de vraag welke concrete stappen zouden worden gezet om met de Europese landen waarmee problemen worden gesignaleerd, verdragen af te sluiten.

Minister, ik had graag van u het volgende geweten. Welke stappen zult u zetten om ervoor te zorgen dat onze studenten met hun diploma vlot aan de slag kunnen in andere Europese landen? Welke initiatieven hebt u genomen om zicht te krijgen op de landen waar de meeste knelpunten zich voordoen? Hebt u dit thema in het licht van het voorzitterschap van de EU op de Europese agenda geplaatst? Hebt u uw administratie de opdracht gegeven om systematisch gegevens te verzamelen over de problemen die Vlamingen ondervinden in het buitenland bij de erkenning van hun diploma?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag sluit wat aan bij de vorige, maar ik maak een beetje een tegengestelde beweging en ik leg ook nog een klein ander accent.

Op 22 april 2009 werd hier in het Vlaams Parlement het Integratiedecreet goedgekeurd. Het verving het vroegere Minderhedendecreet van 1998 en zou de basis moeten leggen voor het Vlaamse integratiebeleid. Het legt de doelstellingen en doelgroepen vast en bakent de verantwoordelijkheden af. Daarnaast regelt het onder meer ook de erkenning en subsidiëring van integratiecentra en -diensten.

Om onder meer de integratie van buitenlandse gediplomeerden te bevorderen, is het essentieel dat buitenlandse diploma's sneller erkend kunnen worden. Deze expliciete doelstelling plaatste u onder operationele doelstelling (OD) 6.7 in uw beleidsnota. U beloofde dan ook om de procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's in het hoger

onderwijs te herbekijken. Bovendien voorzagt u in de komst van een uniek loket om de gelijkwaardigheid van diploma's en de beoordeling van de elders verworven competenties (EVC's) te beoordelen.

Hiernaast voorziet ook het Vlaams regeerakkoord in het toegankelijk maken en het versnellen van de procedure voor de gelijkwaardigheidserkenning van buitenlandse diploma's. Een snellere erkenning zou immers hoe dan ook een vooruitgang kunnen betekenen om meer gediplomeerde mensen naar Vlaanderen te halen en om hen in te schakelen in onze arbeidsmarkt, want voor bepaalde knelpuntberoepen kampen we hier toch echt met problemen.

Indien we ook een aantal van die gekwalificeerde mensen naar het onderwijs zouden kunnen leiden – we kampen immers met een lerarentekort – dan is het natuurlijk de vraag welk niveau van Nederlands men hiervoor nodig zou hebben. Dit is een insteek die niet direct aan bod kwam bij de vorige vraagsteller, maar die toch wel gezamenlijk behandeld kan worden.

Minister, hoe ver staat u met het sneller erkennen van buitenlandse diploma's? Hebt u ondertussen de procedure voor de erkenning van buitenlandse diploma's herbekeken? Indien ja, wat zijn uw voornaamste conclusies? Hoe staat met het oprichten van een uniek loket om de gelijkwaardigheid van diploma's en de beoordeling van de EVC te beoordelen?

Ziet u een mogelijkheid om deze buitenlandse gediplomeerden in het Vlaams onderwijs in te schakelen als leerkrachten? Indien ja, over welk minimumniveau Nederlands moet men hiervoor dan beschikken? Voorziet u eventueel in bijkomende lessen Nederlands om deze groep buitenlands gediplomeerden 'arbeidsklaar' te maken?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, ik heb een vraag die aansluit bij die van de heer Segers.

Minister, ik heb u in juni een schriftelijke vraag gesteld over cijfermateriaal. Ik ben tot een conclusie gekomen, hopelijk samen met de minister. Ik heb geconcludeerd dat heel veel van die diploma's uit de EU-landen ook een heel lange procedure moeten doorlopen. Van de 100 percent aanvragen leidt 35 percent tot een negatieve beslissing. Voor de gezondheidssector is het nog veel straffer, daar zien we dat 48 percent leidt tot een positieve beslissing en 52 tot een negatieve. Van de aanvragen voor de erkenning van het diploma van arts, wordt 90 percent afgekeurd. Tandartsen die hun diploma in het buitenland haalden, krijgen in slechts 4 percent van de gevallen een erkenning. Ik vind dat opmerkelijke cijfers. Ik heb toen ook gezegd dat we dat toch eens moeten evalueren. Ik sluit me dus graag aan bij de heer Segers, zeker als het gaat over diploma's binnen de Europese Unie, zeker in de zorgsector, waar we afstevenen op een grote vraag naar en een tekort aan verplegers, dokters en artsen.

Minister, toevallig hebt u op 17 september op uw website verklaard dat de Vlaamse Regering op uw voorstel heeft beslist dat er een officiële lijst komt van Nederlandse diploma's die automatisch gelijkwaardig zijn aan het Vlaamse equivalent. Mensen die in Nederland hun diploma hebben behaald en in Vlaanderen aan de slag willen, zullen dus geen individuele aanvraag meer moeten indienen voor een onderzoek naar de gelijkwaardigheid van hun diploma. Hun diploma wordt dus automatisch gelijkgeschakeld. Ik vind dat een goed initiatief. U hebt toen ook gezegd dat die lijst over een paar weken klaar zou zijn. Welke diploma's zullen in die lijst worden opgenomen en op basis van welke criteria? Die vragen heb ik ook gesteld in een schriftelijke vervolgvraag die ik aan u heb gericht, maar aangezien dit hier vandaag zou worden besproken, heb ik de gelegenheid genomen om hier ook een uiteenzetting te houden.

Wat verstaat u onder "de meest evidente gelijkwaardigheden" en onder "nieuwe diploma's"? Zullen op die lijst ook zorg- en artsendiploma's worden opgenomen, diploma's waarvoor tot nu toe, zo blijkt uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag van 24 juni, slechts in een zeer

grote minderheid van de gevallen gelijkwaardigheid wordt verleend? Waarom blijft de lijst beperkt tot Nederlandse diploma's en zijn er geen diploma's uit andere EU-landen opgenomen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, in de meeste Europese landen zijn zowel de Europese richtlijn 2005/36 als de Lisbon Recognition Convention van kracht. Het eerste legt de regels vast voor de toegang tot gereguleerde beroepen. Het tweede regelt de academische erkenning. De richtlijn garandeert dat Vlaamse afgestudeerden in Europa toegang krijgen tot gereguleerde beroepen en de conventie garandeert dat hun diploma's op een faire manier worden erkend. In deze multilaterale verdragen wordt onder meer de redelijke termijn vastgelegd waarbinnen een beslissing over het verlenen van toegang tot beroepsuitoefening of de erkenning van een diploma moet worden genomen. De Vlaamse afgestudeerden krijgen van hun onderwijsinstelling bij hun diploma een diplomasupplement of kunnen bij NARIC-Vlaanderen (National Academic Recognition Information Centre), dat gevestigd is in het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) hier in het departement, een attest aanvragen met alle relevante informatie voor diegenen die een Vlaams diploma in het buitenland moeten evalueren. Dat kan. Dat bestaat.

De klachten en knelpunten betreffende de toegang tot gereguleerde beroepen in de Europese Economische Ruimte (EER) voor houders van Vlaamse/Belgische diploma's worden systematisch in kaart gebracht door het Belgische SOLVIT-centrum. Het SOLVIT-centrum, dat gevestigd is bij de FOD Buitenlandse Zaken, maakt deel uit van een netwerk binnen de Europese Unie dat bemiddelend optreedt bij klachten over de toepassing van de regelgeving betreffende de interne markt, onder meer over de toegang tot gereguleerde beroepen. Indien er een probleem rijst met Vlaamse diplomahouders neemt het SOLVIT-centrum steeds contact op met het Vlaamse NARIC-centrum, bij het AKOV, om informatie te leveren om vanuit een zo sterk mogelijke positie de belangen van de Vlaamse diplomahouder te verdedigen. Bij een probleem met Vlaamse houders van een diploma van kleuteronderwijzer in Nederland heeft dat ertoe geleid dat de Nederlandse erkenningsinstantie haar beslissingen heeft herzien in het voordeel van de Vlaamse diplomahouders.

Tot nu toe betreffen de meeste klachten de erkenning van Vlaamse bachelordiploma's door Nederlandse erkenningsautoriteiten en de duur van de erkenningsprocedure in een aantal Zuid-Europese landen. Met Nederland plegen we regelmatig overleg. Een aantal landen in Zuid-Europa wordt geconfronteerd met een enorm aantal erkenningsaanvragen en een beperkt personeelsbestand, wat tot een lange doorlooptijd van de erkenningsprocedure daar leidt.

Het aantal klachten over problemen die Vlamingen ondervinden bij de erkenning van hun diploma in het buitenland, is veeleer gering, in vergelijking met de grote schaal van de mobiliteit, wat erop wijst dat een aantal mechanismen in de multilaterale verdragen toch wel blijken te werken. De gegevens met betrekking tot erkenningsproblemen in het kader van de toepassing van de Europese richtlijn worden systematisch bijgehouden door het SOLVIT-centrum.

Leerkrachten met een buitenlands pedagogisch diploma kunnen, in toepassing van de Europese richtlijn, in het Vlaamse onderwijs worden ingeschakeld indien ze de nationaliteit hebben van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte en hun diploma in een EER-land hebben behaald. Leerkrachten zonder EER-nationaliteit en/of die hun buitenlands pedagogisch diploma niet binnen de EER behaalden, kunnen op basis van een gelijkwaardigheid met een Vlaams pedagogisch diploma in het Vlaamse onderwijs worden ingeschakeld. Een andere mogelijkheid is dat houders van een buitenlands diploma via de procedure van de niveaubepaling toegang krijgen tot het doceren van de vreemde taal waarvan ze native speaker zijn in het volwassenenonderwijs.

Met ingang van 1 september 2009 is een nieuwe regeling van kracht met betrekking tot de vereiste taalkennis bij de aanstelling van een personeelslid in het onderwijs. Afhankelijk van het ambt waarin een personeelslid wordt aangesteld, zijn verschillende taalkennisniveaus voor het Nederlands bepaald, die gebaseerd zijn op het Europees Referentiekader voor Talen (ERK). Onderwijzend personeel in basisonderwijs, secundair onderwijs of volwassenenonderwijs moet voor het Nederlands niveau C1 van de Europese schaal halen. Voor een leraar vreemde talen geldt het niveau B2. De vereiste kennis van het Nederlands kan worden aangetoond door onder meer een certificaat van een opleiding NT2 in een centrum voor volwassenenonderwijs, een universitaire taalopleiding of een taalopleiding van een hogeschool. Vanaf december 2010 kan die kennis ook worden aangetoond via een getuigschrift van een door de Vlaamse overheid ingerichte of erkende examencommissie. Wij voorzien op dit ogenblik niet in bijkomende lessen Nederlands om buitenlands gediplomeerde leerkrachten arbeidsklaar te maken.

Alle diensten die verantwoordelijk waren voor de erkenning van buitenlandse diploma's op de diverse onderwijsniveaus, zijn begin 2010 naar het AKOV overgeheveld en daar samengevoegd binnen de dienst NARIC-Vlaanderen. In eerste instantie was de afstemming van de erkenningsprocedures voor deze onderwijsniveaus prioritair. Vervolgens zullen de procedures zelf worden doorgelicht, met het oog op een optimalisering van de intake en de advisering van de erkenningsdossiers. Dat is trouwens opgenomen in de nieuwe managementovereenkomst met de verantwoordelijke van het agentschap.

De maandelijkse kwaliteitsbewaking toont aan dat de afhandelingstermijn van 4 maanden die in de Europese richtlijn en de Lisbon Recognition Convention als norm naar voren wordt geschoven, in de meeste dossiers ruimschoots wordt gehaald. Op basis van het oprichtingsbesluit van 24 april 2009 heeft het AKOV de opdracht gekregen een uniek loket voor de erkenning van competenties te installeren. Dat heeft het agentschap nog niet gedaan, gelet op de recente oprichting ervan.

De erkenningsproblematiek van buitenlandse diploma's zit verweven in de lopende acties van het Bolognaproces, maar ook van de nieuwe communicatie van de Europese Commissie, getiteld Youth on the Move. Dit is echter niet onder ons voorzitterschap als prioriteit naar voren geschoven.

Mijnheer Yüksel, u hebt me gevraagd welke diploma's er op die lijst staan. Ik stel voor dat u daar een vraag over stelt als die lijst af is. Dan zal ik daar meer details over geven. We doen dit met Nederland omdat we een gezamenlijke erkenning van de kwaliteit van diploma's hebben. We hebben ook afgesproken dat we samen een verdrag ter zake te zullen afsluiten. Nederland had tot voor kort geen regering, maar nu wel. Ik hoop dus dat daar opnieuw schot in komt. Alleszins zijn we onze afspraken nagekomen. Ik hoop dat de nieuwe Nederlandse regering dat ook onverwijld zal doen.

De voorzitter: Daar zijn we van overtuigd.

Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide en duidelijke antwoord. Ik heb nog een klein bijvraagje. Hebt u over deze problematiek eventueel contact of overleg gehad met het Departement Werk, met minister Muylers? Ik kan me voorstellen dat er langs die weg waarschijnlijk ook wel klachten en opmerkingen toekomen. Vroeger was er sprake van één minister: minister Vandenbroucke had zowel Onderwijs als Werk. Nu zit dat bij twee verschillende ministers.

Minister Pascal Smet: Ik heb daar niet meteen weet van. Wel bestaat er binnen de FOD Buitenlandse Zaken een centrum dat alle klachten centraliseert en die worden dan teruggekoppeld naar het AKOV. Die klachten gaan voor de mensen in het buitenland dus niet via Werk, maar via het SOLVIT-centrum.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Minister, dank u voor het antwoord op mijn specifieke vragen. Ik heb vooral begrepen dat er geen extra lessen zullen zijn omdat zij worden verwezen naar universitaire NT2-taalopleiding, hogeschooltaalopleiding, enzovoort. Dat is afdoende.

De heer Yüksel had het over die fameuze lijst. We hebben in november 2009 in deze commissie gediscussieerd over de in Nederland behaalde diploma's. Zal die lijst rekening houden met de problematiek die toen aan bod kwam? Het ging toen onder andere over psychologie en recht.

Minister Pascal Smet: Dat is de bedoeling. Ik heb naar aanleiding daarvan hier beloofd dat we dat besluit gingen opmaken. De Vlaamse Regering heeft een tweetal weken geleden het besluit goedgekeurd dat mij machtigt om die lijst op te stellen. Nu is men volop bezig met het opstellen van die lijst. Hij zal later aangevuld worden. Het is geen definitieve, maar een evolutieve lijst.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Denkt u er op termijn aan om een dergelijke lijst op te maken voor andere EU-landen dan alleen maar Nederland?

Minister Pascal Smet: Ik wil die mogelijkheid onderzoeken.

De heer Veli Yüksel: Wanneer hoopt u met die lijst klaar te zijn?

Minister Pascal Smet: Binnen een paar weken. Men is er volop mee bezig. Ik durf er geen vaste datum op te zetten. Ik zal zeggen dat u hebt gevraagd dat hij er nog sneller moet komen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■